

Kulttuuria kotiseudulle

teuvalaisen musikaalin tarina

Esittävän taiteen
koulutusohjelma
Teatteri-ilmaisun ohjaaja
Opinnäytetyö
22.4.2009

Mirella Pekkonen

TIIVISTELMÄSIVU

Koulutusohjelma Esittävä taide		Suuntautumisvaihtoehto Teatteri-ilmaisun ohjaaja	
Tekijä Mirella Pekkonen			
Työn nimi Kulttuuria kotiseudulle – teuvalaisen musikaalin tarina			
Työn ohjaaja/ohjaajat Sussa Lavonen			
Työn laji Opinnäytetyö	Aika 22.4.2009	Numeroidut sivut + liitteiden sivut 44 + 14	
<p>TIIVISTELMÄ</p> <p>Opinnäytetyössäni käsittelen omaa taipalettani harrastajanäyttelijöiden ohjaajana Suzie – nimisessä draamamusikaalissa omassa kotikunnassani Teuvalla. Musikaalin käsikirjoitus luotiin teuvalaisten harrastajamusikoiden tekemien kappaleiden ympärille ja koko työryhmä muusikoista näyttelijöihin olivat kotoisin Teuvalta tai lähikunnista. Ensi-iltansa musikaali sai tammikuussa 2009. Oma tavoitteeni projektissa oli antaa pienen paikkakunnan harrastajille mahdollisuus toteuttaa itseään esiintyjinä ja muusikkoina oman ammattitaitoni avustuksella.</p> <p>Käyn läpi prosessin vaiheet aina ideoinnista esityksiin saakka. Erittelen työtapoja joita käytin näyttelijöiden kanssa, ongelmia joita jouduin kohtaamaan sekä ratkaisuja joilla pääsimme vaikeuksista eteenpäin. Pohdin työssäni ennen kaikkea omaa rooliani ohjaajana sekä sitä, mitä muutoksia oma ohjauskäsitykseni kävi läpi prosessin aikana.</p> <p>Pohdin myös Suzie -draamamusikaalin merkitystä paikallisille harrastajille ja katsojille sekä sitä miten musikaali huomioitiin lähimediassa. Täsmennän myös teatteri-ilmaisun ohjaajan ammattitaidon erityislaatua vastaavankaltaisissa projekteissa, sekä sitä miten merkittävä asia teatterin harrastamisen mahdollisuus on pienillä paikkakunnilla.</p>			
Teos/Esitys/Produktio Suzie – Draamamusikaali			
Säilytyspaikka Taideteollisen korkeakoulun kirjasto, Aralis-kirjastokeskus			
Avainsanat musikaali, harrastajateatteri, ohjaajantyö, näyttelijäntyö, ryhmätyö, paikallisuus			

Degree Programme in Culture		Specialisation Performing arts
Author Mirella Pekkonen		
Title Some Culture for my Home Town – Story of a Musical Made in Teuva		
Tutor(s) Sussa Lavonen		
Type of Work Bachelor´s Thesis	Date 22.4.2009	Number of pages + appendices 44 + 14
<p>My thesis describes my journey as a director of amateur actors in a musical called Suzie. The musical was created from the songs of amateur musicians from my home town Teuva, where the musical was played in January 2009. All the members in the group, performers and musicians were also from Teuva or from nearby. My goal in the project was to help local amateur musicians and actors to perform and improve their skills with my expertise.</p> <p>In my thesis, I will present the different stages of the process, from the idea to the performance. I analyze my different methods with the actors, the problems I faced and the solutions we found. I will go through my role as a director and the changes I went through concerning my idea of how a director should work.</p> <p>I ponder the meaning of this musical to the local people, the participants and the viewers, and also discuss how the musical was noticed in the local media. Furthermore, I will clarify the meaning of the special knowledge drama instructor has in projects like this. I will also emphasize the importance of people living in smaller districts to be able to engage in theatre activity.</p>		
Work / Performance / Project Suzie - Drama musical		
Place of Storage Aralis Library and Information Center, Helsinki		
Keywords musical, amateur theatre, directing, acting, team work, locality		

*Kirkon portaita morsian laskeutuu puettuna valkoiseen
sulhanen mustissaan rakastaan taluttaa yhteiseen huomiseen
Seurantalolla häitä tanssitaan – Ystävät hei, juhlitaan!
Kaksi ihmistä saanut toisensa, löytänyt paikkansa*

*Nainen kaunis kuin kukka hän saapuu ja miehensä valssiin vie
Ihmisten keskellä tanssii Suzie*

*Joku kännissä huutaa: Viinaa tuokaa
Kohta taas taistellaan
Silkkipaitansa nappeja keräten itseksensä kiroaa
Kun soittajat saapuvat tanssit taas jatkuu, toinen toistaan tanssittaa
Kun ilta jo hämärtää juhlijat lähtee, morsian saa huoahtaa*

*Nainen kaunis kuin kukka hän saapuu ja miehensä valssiin vie
Ihmisten keskellä tanssii Suzie*

– J. Länsimäki

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	PROJEKTIN ALOITUS	3
2.1	Minä ohjaajana.....	3
2.2	Työryhmän kerääminen	3
2.3	Motivaatiota etsimässä.....	5
2.4	Metodit näyttelijöiden ilmaisun vapauttamiseksi	7
3	KAIKKI UUSIKSI	9
3.1	Näytelmän uudelleendramatisointi ja –roolitus	9
3.2	Ensimmäiset kohtausharjoitukset	15
3.3	Lisää ongelmia	16
3.4	Vihdoinkin miesnäyttelijä.....	17
4	MITEN OHJAAN HARRASTAJIA.....	18
4.1	Erilaiset kokeilut ja erilaiset reaktiot	18
4.2	Ohjaavan opettajan kritiikki.....	21
4.3	Ongelmia ja ratkaisuja	22
4.4	Minäkö autoritäärinen ohjaaja?.....	24
4.5	Keinot löytyvät	26
4.6	Kokonaisuus alkaa muotoutua	28
5	KOHTAUSTEN TARKENTAMINEN JA ILMAISUN LÖYTYMINEN	29
5.1	Jonna	29
5.2	Eeva.....	30
5.3	Laura	31
6	TEKNIikka JA KÄYTÄNTÖ	31
6.1	Musiikki ja tekniikka mukaan	31
6.2	Tekniset läpimenot	33
6.3	Ensimmäinen kokonainen läpimeno.....	34
7	LOPPUKIRI.....	36
7.1	Motiiveihin keskittyminen	36
7.2	Uusi loppuratkaisu	37
7.3	Viimeiset läpimenot	39
7.4	Kaikki loksahda paikalleen	40
7.	LOPPUPOHDINTA	43
	LÄHTEET.....	45
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Teuva (ruots. *Östermark*) on Suomen kunta, joka sijaitsee Etelä-Pohjanmaan maakunnassa, Länsi-Suomen läänissä. Kunnassa asuu 6 172 ihmistä ja sen pinta-ala on 556,04 km², josta 1,51 km² on vesistöjä. Peltoa on 10 574 ja metsää 33 610 hehtaaria. Väestötiheys on 11,1 asukasta/km². Teuvan naapurikunnat ovat Karijoki, Kauhajoki, Kristiinankaupunki, Kurikka ja Närpiö. Etelä-Pohjanmaalla sijaitseva Teuva on vuonna 1868 perustettu kunta, joka kuuluu Suupohjan seutukuntaan. Suupohjaan kuuluvat Teuvan, Karijoen, ja Isojoen kunnat sekä Kauhajoen kaupunki. (Teuva, 2009)

Tammikuussa 2009 ohjaamani Suzie -musikaali sai ensi-iltansa Teuvan lukion auditoriossa. Ajatus musikaalista lähti jouluna 2006, jolloin olin käymässä kotikunnassani Teuvalla. Silloin kulttuurituottajaksi opiskeleva ystäväni Anne Ylihärsilä kertoi minulle haaveestaan tehdä musikaali joka koostuisi teuvalaisten harrastajamuusikoiden kappaleista. Teuvalla toimii Teuvan Elävän Musiikin Yhdistys TEEMU ry, jonka riveissä Anne myös vaikuttaa. Hänen toiveensa oli saada teuvalaista musiikkia teuvalaisen yleisön tietoon paremmin. Teuvalta on vaikea saada mahdollisuuksia esiintyä joten moni yhtye jää pienellä paikkakunnalla pimentoon. Myös teatteriharrastuksen pariin hakeutuminen on Teuvalla haastavampaa, sillä ammattiohjaajia eksyy Teuvalle harvoin, eikä varsinaista omaa harrastajateatteria ole. Anne on kuitenkin aina ollut intohimoinen teatterin harrastaja, joten siksi musiikin ja teatterin yhdistäminen tuntui hänestä luontevalta. Hän kysyi lähtisinkö ohjaamaan musikaalia jos hän toimisi tuottajana ja minä suostuin. Halusin nähdä millainen potentiaali Teuvalaisiin harrastajanäyttelijöihin kätkeytyy ja mitä voisin heidän kanssaan saada aikaan. Alun perin suunnittelimme harjoitusten alkavan kesällä 2008, ja esityskautta samalle syksylle.

Valmista käsikirjoitusta ei tietenkään ollut, joten seuraava askel oli tarinan hahmottelu. Tapasimme asian tiimoilta kesällä 2007. Anne oli valikoinut Teuvalaisten yhtyeiden tuotannosta muutamia mielestään musikaaliin sopivia kappaleita ja toi ne minun kuultavikseni. Suzie -kappale nousi äkkiä musikaalin teemaksi ja yhdessä aloimme luonnostella Suzien tarinaa. Loimme näytelmään henkilöitä, hahmottelimme tapahtumien kulkua sekä ajatuksia siitä mitkä kappaleet sopisivat mihinkin kohtaan näytelmää. Kumpikaan meistä ei ole kunnostautunut käsikirjoittajana, joten päätimme antaa tarinan kirjoitettavaksi jollekin toiselle. Ehdotin työtä samassa koulussa opiskelevalle ystävälleni, Maria Malmströmille, johon uskoin dialogin kirjoittajana. Maria oli pari vuotta aiemmin kirjoittanut näytelmän *Nevada*, jonka olin ohjannut Helsingissä Teatteri Poleemille. Maria päätti ottaa urakan vastaan. Annoimme kappaleet sekä hahmottelemamme juonen Marialle ja sovimme että hän saa käyttää tai olla käyttämättä pohjatyötämme käsikirjoitusta tehdessään. Alkuperäisen aikataulun mukaan Marialla olisi vajaa vuosi aikaa kirjoittaa musikaali valmiiksi.

Keväällä 2008 sain kuitenkin kesätyön, joka esti minua ohjaamasta musikaalia sovitussa aikataulussa. Päätimme siirtää harjoituskauden alkamaan lokakuussa 2008, jolloin esitykset olivat tammikuussa 2009. Ensimmäinen versio käsikirjoituksesta valmistui heinäkuun 2008 alkupuolella. Keskustelimme puolin ja toisin käsikirjoituksesta, tapasimme muutamaan otteeseen ja Maria teki muutaman version lisää. Lopullinen versio valmistui syyskuun 2008 lopulla ja musikaalin harjoitukset käynnistyivät.

Opinnäytetyössäni kerron Suzie – draamamusikaalin tarinan omasta, teatteri-ilmaisun ohjaajan näkökulmastani. Pohdin omaa asemaani paikallisessa projektissa sekä työkentelytapojani harrastajanäyttelijöiden kanssa. Olen muuttanut Teuvalta pois vuonna 2002 ja sinne takaisin palaaminen herätti minussa ristiriitaisia tunteita. Vaikka paikka oli kotini, en tuntenut sieltä enää ketään. Kaikki ystäväni olivat muuttaneet jo pois, kuten minäkin. Lokakuusta 2008 helmikuuhun 2009 olin pääosin viikonloput Teuvalla ohjaamassa musikaalia, ja arkipäivät Helsingissä töissä. Talvi oli aikataulun puitteissa stressaava eikä itse musikaaliprojektikaan ollut helpoimmasta päästä, kuten ajan kuluessa sain huomata. Koko harjoituskauden ajan pidin projektin tiimoilta työpäiväkirjaa, jossa pohdin omaa ohjaajuuttani ja tuntemuksiani harjoitusten edetessä.

2 PROJEKTIN ALOITUS

2.1 Minä ohjaajana

Päästessäni opiskelemaan esittävää taidetta Stadiaan (nyk. Metropolia) syksyllä 2005, olin kunnostautunut teatterin saralla ennen kaikkea esiintyjänä ja näyttelijänä. Ohjaaminen tuntui minulle vieraalta ja jopa pelottavalta asialta. Ensimmäisen vuoden lopussa ollut ohjaajuus – kurssi kuitenkin avasi silmäni myös siihen tehtävään ja halusin heti päästä harjoittamaan uusia taitojani. Esikoisohjaukseni *Nevada* sai ensi iltansa syyskuussa 2006.

Siitä lähtien olen ollut hyvin vahvasti orientoitunut ohjaamiseen. Etenkin nuorten kanssa työskentely ja teatterin avulla tapahtuva pedagogia ovat tuntuneet minulle tärkeiltä ja luontaisilta asioilta. Koulussa olen oppinut myös paljon siitä miten tärkeää ryhmän luovuuden ja luottamuksen kannalta alun ryhmäytymisprosessi on sekä myös miten on hyvä kannustaa ihmisiä tekemään virheitä ja unohtamaan suorittamisen. Ohjaajana olen kokenut pehmeän ja hyväksyvän ilmapiirin ryhmässä ensiarvoisen tärkeäksi. Mielestäni hyvä ryhmähenki on jopa tärkeämpää kuin taiteellisesti kunnianhimoinen lopputulos. Näillä eväillä lähdin myös kohti *Suzieta*.

2.2 Työryhmän kerääminen

Vuoden aikana Anne oli saanut hankittua jo jonkin verran työryhmää. Anne itse toimisi tuottajan tehtäviensä lisäksi myös näytelmän koreografina. Sovimme että työryhmän hankkiminen on pääosin Annen vastuulla, sillä hän asuu Kauhajoella, lähellä Teuvaa ja tuntee enemmän ihmisiä Teuvan lähiseudulta kuin minä. Muutenkin musikaali oli enemmän meidän kahden yhteinen projekti kuin jommankumman henkilökohtainen taidonnäyte. Molemmilla oli omat tehtävänsä mutta neuvottelimme asioista aina yhdessä, mikä oli pääosin hyödyllistä. Raimo Niemistö toteaa kirjassaan *Ryhmän luovuus ja kehitysehdot* (2004, 69) että ryhmän suunnittelussa ohjaajan on hyvä konsultoida toisia ohjaajia. Näin hän voi selkiyttää ajatuksiaan, arvioida ohjaustapansa sopivuutta kyseiseen ryhmään sekä luoda mielikuvia tulevasta tehtävästä. Tiedän että ilman Annea en olisi pystynyt projektista suoriutumaan.

Äänivastaavaksi Anne oli saanut Janne Länsimäen, joka myös on säveltänyt musikaalin teemakappaleen: Suzie. Annella oli myös mielessään pääosanesittäjät, joita hän oli jo alustavasti kysynyt projektiin mukaan, mutta kesän kuluessa he joutuivat valitettavasti perumaan osallistumisensa. Päätimme siis laittaa paikallislehteen ilmoituksen ja pitää koe-esiintymisen.

Koe-esiintyminen järjestettiin 19.8.2008 Teuvan lukion auditoriossa, mikä toimisi myös näytelmän esityspaikkana. Työpäiväkirjassani kerron tarkemmin koe-esiintymisen kuluista.

19.8.08. Koe-esiintyminen. Rooleihin tarvitaan kolme naista ja neljä miestä. Paikalle saapuu neljä naista, joista yksi on selkeästi liian nuori mihinkään rooliin. Päätin etten kerro osallistujille näytelmästä juuri mitään, koska en siitä itsekään vielä juuri mitään tiedä. Keskittyisin vain lämmitteilyihin ja improvisaatioharjoituksiin, katsoisin yleistä ilmaisuja.

Lopuksi vielä haastattelimme kaikki läpi ja jokainen sai laulaa valitsemansa kappaleen. Päätimme ottaa rooleihin kolme 15–18-vuotiasta tyttöä. Jonna Väyrysen, Eeva Åkerbladin sekä Laura Kujalan. Päivän päätteeksi soitimme vielä eräälle Vaasassa asuvalle tuttavallemme tulisiko hän näytelmän miespääosaan. Hän lupasi alustavasti mutta ei halunnut vielä lyödä asiaa lukkoon. Seuraavana päivänä järjestimme lehdistötilaisuuden teuvalaisessa Maustemylly-ravintolassa johon saapui paikalle paikallisista medioista sanomalehdet TeJuKa ja Ilkka. Musikaalia edustamassa olimme minä, Anne Ylihärtilä, Janne Länsimäki sekä Jonna, Eeva sekä Laura. Molemmat lehdet tekivät jutun sekä musikaalista että minusta. Jutut ilmestyvät seuraavan viikon kuluessa molemmissa lehdissä ja antoivat projektista positiivisen kuvan. (Liitteet 1 ja 2)

Anne yritti kuumeisesti hankkia meille lisää miesnäyttelijöitä, mutta ensimmäistäkään ei tahtonut löytyä. Anne soitti minulle lähes päivittäin toiveikkaana ja kertoi saaneensa taas jonkun näyttelijän tai laulavan Pohjalaisen miehen puhelinnumeron, mutta kyllään ei tuntunut olevan aikaa tai kiinnostusta lähteä projektiin mukaan. Kaiken huipuksi vielä miespääosaan kaavailemamme henkilö perui myös osallisuutensa projektiin ja olimme miesroolien suhteen jälleen tyhjän päällä. Muu työryhmä tosin alkoi onneksi olla jo kasassa. Meillä oli äänivastaavan lisäksi nyt myös valomies sekä yhtye. Musikaalin orkesteri koostuisi lähes täysin teuvalaisen Kuudes Kuu – nimisen yhtyeen jäsenistä. Basson, rumpujen ja kitaran lisäksi yhtye sai riveihinsä vielä saksofonisti-pianistin. Saimme näytelmään myös oman kampaaja-maskeeraajan.

2.3 Motivaatiota etsimässä

Projekti oli ahdistanut minua alusta saakka. Tuntui hienolta ja jalolta ajatukselta lähteä kotikuntaansa tekemään paikallisten nuorten kanssa teatteria. Itse käsikirjoitusta tai kappaleita kohtaan en tuntenut suurta intohimoa, vaan oma motiivini lähteä projektiin mukaan oli nimenomaan antaa nuorille mahdollisuus harrastaa teatteria. Mahdollisuus jota itse olisin nuorena Teuvalaisena kaivannut. Nyt kun alkoi näyttää siltä, että oli hyvin vaikea rekrytoida ihmisiä näytelmään mukaan, alkoi motivaationi todenteolla tipua. Juha-Pekka Hotinen toteaa artikkelissaan *Yhteisö(taide)* "Jos ihmiset tuntisivat itse omat motiivinsa paremmin, taide olisi parempaa" (Hotinen 2002, 322). Olen täsmälleen samaa mieltä. Lopullisen käsikirjoituksen valmistuttua oli vaikeaa lähteä tekemään käsikirjoitusanalyysiä ja perehtymään tekstiin, sillä koko projekti näytti kuolevan käsiin. Työpäiväkirjassani tämä käy ilmi tuntemuksistani ensimmäisen työryhmän tapaamisen jälkeen.

4.10.08. Ensimmäinen läpiluku. Paikalla ovat lähes kaikki teknisen työryhmän jäsenet. Kaikki esittäytyivät ja kertoivat oman tehtävänsä projektissa. Näin myös itse ensimmäistä kertaa monia ihmisiä. Yhden "varmistuneen" miesnäyttelijän oli tarkoitus tulla paikalle mutta yhtäkään ei tullut. Keskustelimme yhdessä paikalla olijoiden kanssa aikatauluista ja järjestelimme kalentereitamme. Luimme tekstin ja kuuntelimme musikaalin kappaleet. Koin että työryhmä tuntuu hieman kokemattomalta teatterin suhteen. Tuntui siltä, että kukaan ei ollut musikaalista kovin innoissaan eikä ole valmis uhraamaan paljoa vapaa-aikaansa projektin hyväksi. Ehkä se on vain tunne. Ehkä olen väärässä. Yritin itse olla mahdollisimman motivoiva vaikka sekin tuntui vaikealta. Keskustelimme vielä yhdessä näytelmästä ja siitä miten tästä eteenpäin edettäisiin. Onneksi on Anne pitämässä kaikkia lankoja käsissään sillä minun oma organisointikyky on ylittyy näissä puitteissa. Silti jaksan uskoa, että kyllä tästä hyvä tulee!

Seuraavana päivänä oli ensimmäinen varsinainen tapaaminen näyttelijöiden kanssa käsikirjoituksen tiimoilta. Luimme tekstin ja keskustelimme siitä heräävistä kysymyksistä. Koin että sillä erää on turha pitää varsinaisia draamaharjoituksia paikalle oleville kolmelle näyttelijälle. Keskustelussa avautui kuitenkin monia uusia näkökulmia ja ajatuksia, joten oli hyvä että silti kokoonnuimme. Toivoin todella voivani päästä jo seuraavissa harjoituksissa tositoimiin kaikkien näyttelijöiden kanssa. Halusin päästä tekemään oikeata ohjaustyötä koko ryhmän kanssa.

Ohjaajan on hyvä tuntee perusjoukko tarpeeksi hyvin, jotta voisi vakavasti suhtautua tulevaan työhönsä (Niemistö 2004, 70). Tätä minä itsekkin hartaasti toivoin, mutta olin siinä tilanteessa että työ piti aloittaa vaikka kaikkia näyttelijöitä ei edes ollut. Tämä aiheutti minulle tarpeetonta stressiä.

Kaksi viikkoa ennen seuraavia harjoituksia kului tuskallisesti. Sekä Anne että minä yritimme rekrytoida miesnäyttelijöitä projektiin, tuloksetta. Olimme soittaneet jos lähes kahdellekymmenelle ihmiselle. Seuraaviin harjoituksiin pääsisi ainoastaan kaksi naisnäyttelijää ja ehkä kaksi alustavasti mukaan lupautunutta miesnäyttelijää. Koin olevani hukassa, mitä ihmettä voisin käydä läpi kahden näyttelijän kanssa? Olin suunnitellut varaavani viikonlopun nimenomaan ihmisten ryhmäyttämiseen ja käsikirjoituksesta keskustelemiseen.

Marjo-Riitta Ventola kirjoittaa artikkelissaan *Teatteri keskelle elämää* että perinteisesti teatteriohjaajan työssä on painotettu omaa sisäistä näkemystä ja tahtoa välittää sanoja katsojille. Sitä kutsutaan minä – tilaukseksi. Pedagogisessa ja erityisesti sosiaalipedagogisessa ihmistyössä ohjaaja lähtee yhteisön tarpeista (Ventola & Renlund 2005, 41). Surullista oli että tässä tapauksessa kyse ei minun kohdallani tuntunut olevan kummastaan tapauksesta. Se heijastui myös yhtä putoavassa motivaatiossani, jota purin työpäiväkirjaani.

16.10.08. Turhautumisen huipennus. Olin ajatellut tehdä näytelmän aiheista ja hahmoista prosessidraama-tyyppisen työpajan. Aloin miettiä harjoituksia ja tehtäviä ja lopetin kesken. Ei kiinnosta tippaakaan. Voiko omaan ohjaustyöhönsä olla enää vähempää sitoutunut? En tiedä johtuuko se siitä että itselläni on muutenkin monta rautaa tulessa ja useita eri projekteja päällekkäin, vai siitä että kaikkia näyttelijöitä ei ole vielä saatu? Vai siitä että teksti ja aiheet eivät ole minua kiinnostavia ja että tämä koko projekti ei edes ollut minun ideani vaan teen vain mitä käsketään? Vai siksi ei kiinnosta että pitää lähteä aina Pohjanmaalle asti tekemään tätä juttua? Koen katuvani sitä päivää kun lupauduin tähän. Tämä on kaikessa negatiivisuudessaan ja vaikeudessaan ehkä vähän liian iso pala minulle. En halua tehdä tätä. Minua ei kiinnosta ohjaaminen juuri nyt. En vain jaksa.

Ryhmiä kanssa työnsä aloittanut huomaa joskus olevansa kyllästynyt, ärsyyntynyt, huolissaan, rasittunut tai ylikuormittunut ja toivoo ettei koskaan olisi ottanutkaan koko ryhmää. Silti hän on vastuussa tehtävästään, sillä ohjaajan luopuminen ja ryhmän päättäminen keskeneräisessä tilassa saattaa olla kaikille osapuolille vahingollista (Nie-

mistö 2004, 76). Tiesin että en voi luovuttaa nyt, mutta eteenpäin jatkaminen tuntui lähes yhtä tuskalliselta ajatukselta. Seuraavat harjoituksetkaan eivät paljoa tuoneet minulle lisätoivoa sillä paikalle tuli vain kaksi ihmistä. Koska oma motivaatiosi oli koe- tuksella, kyselin oliko muiden motivaatio kärsinyt vai vieläkö he ovat innokkaana mu- kana? He väittivät olevansa yhä innokkaita, ja ehkä sain itsekin vähän uskoa lisää. Kos- ka kaikki eivät kuitenkaan olleet paikalla, emme voineet tehdä mitään harjoituksia, koska olin suunnitellut harjoitukset useammalle ihmiselle. Annoin paikalla olijoille te- kemäni kohtaajaon ja lähetin heidät kotiin. Oloni oli hieman epäonnistunut.

2.4 Metodit näyttelijöiden ilmaisun vapauttamiseksi

Aikataulu alkoi toden teolla kiristyä. Ensi-iltaan oli kolme kuukautta aikaa, ja huomioon ottaen sekä työryhmän että oman kokemattomuuteni, täytyi koausharjoitukset jo aloittaa, tavalla tai toisella. Suunnittelin siis harjoitukset kahdelle näyttelijälle, Jonnalle ja Eevalle, ja päätin käyttää kaiken ajan mahdollisimman tehokkaasti hyväkseni. Minul- la oli käytettävissäni kaksi motivoitunutta ja lahjakasta nuorta naisnäyttelijää, enkä halunnut enää tippaakaan hukata heidän, tai omaa aikaani, muiden näyttelijöiden odot- teluun tai surkutteluun siitä että emme saa miesnäyttelijöitä. Oli aika ruveta töihin.

Draaman ohjaamisessa minulle on erityisen tärkeää harjoitusten aloitus, lämmittely ja tunnelmaan virittäytyminen. Etenkin uuden ryhmän kanssa jossa ihmiset eivät vielä tunne toisiaan, täytyy aloitus tehdä kunnolla jotta kaikilla olisi vapautunut tunnelma jatkotyöskentelyä varten. Muun muassa tämän asian tärkeys on korostunut minulle opiskellessani teatteri-ilmaisun ohjaajaksi.

Ryhmän aloituksessa ohjaajan on syytä huomioida oma virittäytymisensä, ryhmän orientoiminen ympäristöön ja perustehtäviin, sopia rajoista sekä liittää jäsenet ryh- mään. Tärkeintä on päästä ryhmän tehtävän edellyttämän valppauden ja spontaani- suuden tilaan (Niemistö 2004, 79). Jokaisella kerralla toivoin, että olisin saanut kaikki näyttelijät paikalle samaan aikaan, mutta koska näin ei ollut, tein aina alkuvirittäytymi- sen huolellisesti uudelleen jokaisissa harjoituksissa joissa paikalle tuli uusia ihmisiä. Niemistö toteaaakin että kun uusi ryhmä aloittaa oman ryhmäprosessinsa, ovat ryhmän jäsenen luonnollisesti varuillaan. Ohjaajan tehtävänä on huolehtia jäsenten orientoimi- sesta ryhmän tehtävään ja ympäristöön, ryhmän rajojen sopimisesta sekä jäsenten

liittymisestä ryhmätilanteeseen (Niemistö 2004, 80) Ensimmäinen alkuviritys Jonnan ja Eevan kanssa meni onneksi hyvin. Työpäiväkirjassani olen listannut päivän kulkua.

19.10.08. Vedin pitkän aamulämmittelyn jossa kävelimme tilassa, tutkailimme omaa olotilaamme, tutustuimme esitystilaan monin eri tavoin sekä otimme kontaktia toisiimme. Harjoitusta oli mielekästä vetää ja palaute oli hyvää. Myös tuottajamme Anne osallistui harjoituksiin mikä auttoi vähän, oli edes yksi henkilö lisää osallistumassa. Seuraavaksi keskityimme näyttelijäntyön yhteen työkaluun, statusilmaisuun, mikä tuntui olevan todella hedelmällistä. Oivalluksia ja oppimista tuntui tapahtuvan, molemmat uskalsivat heittäytyä koko ajan enemmän. Lopuksi mietimme vielä molempien roolihahmoja ja kirjasimme paperille heistä faktat, ulkoiset asiat ja sisäiset asiat, sekä loimme molemmille elämänkaaren. Sen jälkeen kuultelin molemmat roolihahmot "kuumassa tuolissa" jossa roolihahmoa haastatellaan ja näyttelijä vastaa kysymyksiin roolihahmonsia kautta improvisoiden. Nelisen tuntia oli kulunut. Vihdoinkin ensimmäiset kunnan harjoitukset jotka liittyivät oikeasti teatteriin, draamaan ja näyttelemiseen. Usko näyttelijöihin kasvoi ja päätin että jos emme saa miesnäyttelijöitä, teemme tämän jutun improvisoiden vaikka ilman miehiä!

Työ oli siis aloitettu. Seuraavaksi oli aika keskittyä Lauraan jonka oli määrä esittää näytelmässä hääsuunnittelijaa. Sormeni syyhysivät päästä tutkimaan, mikä potentiaali hänen kätkeytyy. Koin että ensimmäinen tehtäväni ohjaajana oli voittaa Lauran luottamus. Itse olen kokenut näyttelijänä että mitä enemmän luotan ohjaajaan, sitä vapaammin uskallan näytellä. Ensimmäisissä harjoituksissa Lauran kanssa olimme vain kahden, joten keskityin melko paljon jutustelemaan niitä näitä ja kyselemään Lauran elämästä ja suhteesta teatteriin. Kirjoitin työpäiväkirjaani mitä Lauran kanssa tapahtui.

25.10.08. Teimme hieman sana-assosiaatioharjoituksia sekä muutaman sana-kerrallaan-tarinan kahdestaan aivojen vapauttamiseksi. Sen jälkeen pyysin Lauraa kertomaan omin sanoin omasta elämästään, ja minä huuteilin hänelle tarinan aikana sanoja jotka hänen piti sisällyttää tarinaansa. Kertomuksesta tuli hauska ja Laura alkoi vapautua. Mietimme vielä paperille hääsuunnittelijan roolihahmoa, ja Laura sanoi, ettei hänen roolihahmoihinsa oltu koskaan paneuduttu niin tarkasti. Tästä kommentista tuli hyvä mieli. Sitten siirryimmekin vihdoin jo itse kohtauksen harjoittelemiseen.

Laura osasi repliikit hyvin, joten harjoitusten aloittaminen oli helppoa. Oli sääli toisaalta että Laura ei ollut viime kerralla mukana statusharjoituksissa mutta koin että juuri nyt ei olisi aikaa käydä statusia läpi. Päätin kokeilla sitä ilmaisua mikä Lauralle on luontaisinta. Vuorotellen pyysin Lauraa suurentamaan tai pienentämään jotain ilmaisun muotoa minkä hänessä havaitsin. Teimme lukuisia erilaisia versioita kohtauksesta. Laura kokeili ilokseni rohkeasti ehdotuksiani ja antoi paljon omia ideoita. Koin että häntä on melko helppo ohjata. Hän ymmärsi helposti mitä yritin sanoa ja

teki työtä käskettyä. Lopputuloksesta tuli hieno. Olin todella tyytyväinen päivän saldoon.

Eevalla oli näytelmässä pitkä monologi, missä hänen roolihahmonsa Maija suunnittelee hääpuhetta siskolleen Suzielle. Monologi on hieman koomiseen sävyyn kirjoitettu ja kertoo Maijan sarkastisesta elämänsenteestä. Kohtauksen ohjaaminen oli vaikeampaa kuin olin kuvitellut, emmekä päässet ensimmäisellä kerralla aivan haluamaani lopputulokseen. Harjoituskausi oli vasta alussa enkä vielä tiennyt mitä haluan kohtaukselta, saati sitten millä keinoin sitä lähtisin edes etsimään. Vasta harjoituskauden loppupuolella kohtaus löysi lopullisen muotonsa.

3 KAIKKI UUSIKSI

3.1 Näytelmän uudelleendramatisointi ja –roolitus

Vihdoin koitti aika jolloin suuria muutoksia oli pakko tehdä ja niitä todella tapahtui. Kun ensi-iltaan oli reilut kaksi kuukautta, päätimme pitää kaksi viikkoa taukoa. Tauon aikana oli tarkoitus selvittää saammeko lainkaan miesnäyttelijöitä vai teemmekö näytelmän ilman heitä. Tässä vaiheessa tuottajalta tuli viesti että hän joutuu pitämään viikon taukoa, ja jättämään projektin vähäksi aikaa täysin minun haltuuni. Sain muutaman puhelinnumeron potentiaalisista miesnäyttelijöistä, soitin kaikki läpi ja kukaan ei pystynyt osallistumaan näytelmään. Päätös oli siis tehtävä. Teemme näytelmän sillä kokoonpanolla mikä meillä sillä hetkellä oli: kolme naisnäyttelijää. Tiesin että tekstiä pitäisi soveltaa, kappalevalintoja miettiä ja työtä tulisi oleman hieman aiottua enemmän mutta minua helpotti että jonkinlainen päätös oli tehty.

Kiire alkoi kuitenkin painaa päälle, joten oli pakko keksiä jotain ja nopeasti. Oli selvää että näytelmää ei ollut mahdollista toteuttaa sillä roolituksella mikä siihen alun perin oli kirjoitettu. Oli mahdollista että emme saa lainkaan miesnäyttelijöitä. Aloin suunnitella seuraavia harjoituksia kolmelle naisnäyttelijällemme. Työpäiväkirjassani kerron oivaluksestani sen suhteen miten näytelmän voisi ratkaista.

10.11.08. Harjoitukset ovat illalla ja nyt vasta aamulla junassa matkalla Pohjanmaalle ehdin miettiä projektia ensimmäistä kertaa kahteen viikkoon. Käydessäni läpi käsikirjoitusta, totesin että jos meillä olisi edes yksi miesnäyttelijä, ei kovin suuria muutoksia käsikirjoitukseen tarvitsisi tehdä. Sain tuottajalta vielä yhden puhelinnumeron. Toivottavasti hän pääsee projektiin mukaan, sillä yksi mies on pakko saada jostain. Jotkut roolit menevät hieman uusiksi kun niitä siirretään naisnäyttelijöiden esitettäviksi ja yhdistellään keskenään, joten minun tulee kirjoittaa muutama kohtaus uusiksi. Käsikirjoittajaa en halua enää vaivata, vaan toivon että hän ei pane pahakseen jos muutan tekstiä pakon edessä. Tästä voi vielä tulla hyvä näytelmä jos saamme sen yhden miehen, toivottavasti vielä laulutaitoisen. Kaikki on vieläkin todella hajallaan ja ensi-ilta on reilun kahden kuukauden päästä. motivaationi ei vieläkään ole huipussaan mutta työ on tehtävä. Palkaton sellainen tosin.

Harjoituksissa kävin läpi työryhmän kanssa tulevat muutokset. Olin ehtinyt muokata jo muutamia kohtauksia, ja rekrytoin maskeeraajamme esittämään päähenkilöiden äitiä. Hahmo oli aiemmin kirjoitettu hääsuunnittelijaksi mutta sain spontaanin idean muuttaa roolin sisarusten äidiksi. Maskeeraaja oli onneksi innoissaan. Myös näyttelijänkykynsä edellisissä harjoituksissa näyttänyt Laura sai isomman roolin, näytelmän pahattarena. Harmi että hänen tekemänsä hieno hääsuunnittelijan hahmo piti hylätä mutta olin tyytyväinen että sain antaa Lauralle isomman roolin ja enemmän haastetta.

Koko loppuillan kirjoitin raivokkaasti kohtauksia uusiksi ja huomasin olevani innoissani. Näytelmä lyheni hieman mutta harjoitusajan huomioon ottaen se ei minua haitannut. Sain vihdoinkin lopullisen muokatun käsikirjoituksen valmiiksi.

Alkuperäisessä käsikirjoituksessa oli kolme naisroolia: Päähenkilö Suzie, hänen siskonsa Maija sekä Suzien hääsuunnittelija. Miesrooleja oli neljä: Suzien sulhanen Toni sekä Tonin hyvä ystävä Janne, joka näytelmän aikana rakastuu Maijaan. Lisäksi mukana oli kaksi muuta mieshahmoa. "Nuorimies" joka yritti sabotoida muiden ihmissuhteita, sekä "Jäbä" joka oli Tonin nuoruudentuttu.

Tarinassa Suzie ja Toni ovat suunnittelemassa häitään ja kaikki näyttää täydelliseltä. Seuraavana aamuna Toni on kuitenkin kadonnut ja jättänyt jälkeensä ainoastaan kirjeen jossa hän kertoo olevansa vähän aikaa poissa, mutta ei voi sanoa miksi. Suzie järkyttyy mutta päättää pitää onnellisen parisuhteen kulisseja yllä. Tonilla on hämärä menneisyys huumebisneksessä, josta Suzie ei tiedä. Toni on saanut puhelinsoiton ja joutuu matkustamaan takaisin kotikulmilleen tekemään vielä yhden yhteisen rikoksen vanhan koplan kanssa. Toni vastusteleekin mutta joutuu lopulta suostumaan.

Sillä välin Nuorimies vihjaa Suzielle Tonin olinpaikasta ja viettää Maijan kanssa yön baari-illan jälkeen. Suzie pääsee selville Tonin toimista ja päättää, että ei voi jatkaa suhdetta sellaisiin asioihin sekaantuneen miehen kanssa. Toni tulee takaisin kaupunkiin mutta Suzie ei suostu puhumaan hänelle joten Toni majoilee jonkin aikaa Jannen luona. Tässä vaiheessa Suzie huomaa olevansa raskaana ja suutuspäissään tekee abortin. Maija ja Janne löytävät toisensa. Toni saa vihdoinkin puhuttua Suzien kanssa, mutta kun hän kuulee abortista, ei hän pysty antamaan Suzielle anteeksi. Janne puhuu Tonille kuitenkin järkeä ja lopulta Suzie ja Toni antavat toisilleen anteeksi. Näytelmä päättyy Suzien ja Tonin häihin.

Ote alkuperäisestä käsikirjoituksesta, kohtausta jossa Toni saa tietää Suzien abortista:

Toni soittaa ovikelloa, hakkaa ovea, huutaa postiluukusta. Ei vastausta, sillä Suzie ei herää. Avaa oven lopulta avaimella.

TONI:

Suzie! Mikset sä herää? *(ravistelee)*

SUZIE: *(herää tokkuraisena)*

Miten sä pääsit sisään, mä olen vaihtanut lukot.

TONI:

Sain Maijalta vara-avaimen. Mikä sua vaivaa?

SUZIE: *(muistaa)*

Ei mikään

TONI:

Suzie ihan totta.

SUZIE: *(hyökkää halaamaan Tonia)*

Sun pitää ymmärtää.

TONI:

En mä ymmärrä.

SUZIE *(nyökyttelee.)*

TONI:

Mitä sä oikein nyökyttelet.

Mitä? Suzie?

SUZIE *(ei kykene puhumaan, pitelee vatsaansa tms.)*

TONI:

Ei jumalauta. Sä oot -

SUZIE (*puistelee päätään*)

TONI

Sä olit – voi ei.

Se Jannen kaverin isosiskokin sai silloin pari vuotta sitten keskenmenon-

SUZIE:

Ei tää ollut mikään tavallinen keskenmeno, anna anteeksi mulle.

TONI:

Miten helvetissä sä voit tehdä tollasta.

Toni lähtee pois. (Malmström 2008, 33–34)

Muokkasin käsikirjoituksen sopivaksi neljälle naiselle ja yhdelle miehelle. Siihen oli pakko luottaa että saamme edes yhden miesnäyttelijän. Jos se ei onnistuisi, olisi näytelmä mahdoton. Suzien ja Maijan hahmot jätin ennalleen. Hääsuunnittelijan hahmo muuttui Suzien ja Maijan äidiksi, sillä koin että Pohjanmaalla tuskin kukaan oikeasti palkkaa hääsuunnittelijaa, ja äidin hahmoa voisin käyttää myös näytelmän unikohtauksissa. Päätin yhdistää Jäbän ja Nuoremiehen roolit yhdeksi henkilöksi, joka olisikin ”Nuori nainen”. Tonin päätin poistaa lavalta lähes kokonaan. Hän esiintyisi ainoastaan ihmisten puheissa, äänenä puhelimesta sekä laulajana kahdessa kappaleessa. Minun täytyi tehdä siis myös radikaaleja dramaturgisia ratkaisuja, sillä muun muassa yllä oleva Suzien ja Tonin välinen kohtaus poistui näytelmästä kokonaan. Ainoa lavalla nähtävä miesrooli olisi Janne. Puhuimme Annen kanssa myös siitä että Jannen roolihahmo voisi olla hieman vanhempi kuin Maija ja Suzie, sillä Janne jakelee näytelmän aikana useaankin otteeseen erinäisiä elämänviisauksia muille hahmoille. Päätin vielä lisätä kanssakäymistä Nuoren naisen ja Jannen välille, mikä kuitenkin särkyisi kun Janne ihastuu Maijaan. Loppukohtauksen jätin toistaiseksi auki. Jos näytelmä päättyisi Tonin ja Suzien häihin, oli meillä pakko olla edes jonkun sortin Toni. Tarvitsimme myös laulajan yhteen Tonin laulamaan kappaleeseen ja lukemaan Tonin puhelimesta kuuluvat repliikit, joten tässä vaiheessa jännitti ehtisikö edes joku laulutaitoinen mies hoitamaan ne tehtävät.

Ote uusitusta käsikirjoituksesta, kohtaus näytelmän loppupuolelta jossa Janne puhuu Suzielle järkeä. Aiemmassa käsikirjoituksessa vastaavan tyyppinen keskustelu oli Janne ja Tonin välinen:

Puistossa. Janne istuu penkillä sylissä kimpullinen tulipunaisia ruusuja. Vilkuilee kelloaan. Suzie on jälleen lenkillä. Juoksee hullun lailla kunnes romahtaa penkille itkemään. Janne tarjoaa Suzielle yhtä ruusuista.

SUZIE:

Sori mutta nyt ei ole kukista paljon iloa.

JANNE:

No mikäs sitten auttais?

SUZIE:

En mä halua puhua. Mihin sä noita ruusuja edes karräät?

JANNE:

Eräälle erityiselle henkilölle.

SUZIE:

Niin just. Mäkin luulin joskus olevani erityinen.

JANNE:

Sä olet erityinen. Mä tiedän että joku ihminen jossain pitää sua hyvinkin erityisenä.

SUZIE:

Niin mäkin vielä viikko sitten luulin. Nyt ei enää mikään tunnu miltään.

JANNE:

Kuule Suzie. Se on sillä tavalla.

Asioita sattuu ja tapahtuu, ja aina joskus jonkun pää menee pyörälle silkasta hämmennyksestä. Jos vaan malttaa punnita, punnita oikein tarkasti, niin lopulta sydän sanoo mitä on oikeastaan tehtävä.

SUZIE:

Mikä pöytälaatikkofilosofi sä oikeen olet?

JANNE:

Ei sun ole pakko mua kuunnella. Mutta mä sanon, koska olen itse oman aikani hölmöillyt. Kuuntele mitä sydän sanoo. Kyllä se aina jotain sanoo.

SUZIE:

Miten mä voin ikinä antaa anteeksi jos joku ihminen jonka mä kuvittelin ihan toisenlaiseksi paljastuu ihan hirveeksi, että se ihminen jota mä oon rakastanut tekeekin jotain sellaista, mikä on ihan kamalaa ja rikollista?

Pitäiskö mun vaan antaa asian olla? En mä pysty, Janne, mä olen vain ihminen.

JANNE:

Monet on. Ja ihmiset tekee virheitä koko ajan! Kyse on vaan siitä miten niihin suhtautuu. Mä luulen että se on valintakysymys.

SUZIE:

Toni valitsi väärin. Ei voi mitään. Nyt on liian myöhästä. Kaiken piti olla täydellistä. *(Pidättelee itkua)*

JANNE:

Sun täytyy nyt valita, kenen puolella sä oot ja ketä vastaan sä oikeastaan edes taistelet.

Ei kukaan oo täydellinen. Tuskin sinäkään.

SUZIE:

Mutta mä olenkin oppinut mun virheistä.

JANNE:

No anna sitten toisillekin mahdollisuus äläkä mäkätä siinä.

SUZIE:

Niin, mut ku -

JANNE:

Ei mistään koskaan tule täydellistä jos kukaan ei ikinä virhettä. Se on täydellisyyden hinta. Lähtökohtaisesti kaikki on hieman epätäydellistä. Mutta onpahan tekemistä. Pitää rakentaa!

Janne antaa Suzielle yhden ruusuista ja jatkaa matkaansa Maijan luo. Seuraavan kappaleen aikana Janne pääsee Maijan luo ja Suzie antaa Tonille anteeksi.

(Malmström 2008 – Dramatisoinut Pekkonen, 27–28)

Tein uudet aikataulut muuttuneen käsikirjoituksen kohtausjaon pohjalta, ja lähetin työryhmälle sähköpostia muuttuneista järjestelyistä. Lauran kanssa kävimme harjoituksissa läpi hänen uutta hahmoaan Nuorena naisena. Listasimme hahmon toiveita ja

pelkoja ja teimme ”kuumaa tuolia” Tuntui siltä että Laura istui rooliin täydellisesti. Hahmo on haastava mutta vaikutti siltä että Laura sai siitä hyvin kiinni ja on itsekin innoissaan.

Seuraavaksi kävimme maskeeraajan, Susannan kanssa läpi äidin hahmoa. En tiennyt Susannan teatteritaustasta mitään mutta hänkin paljastui varsin taitavaksi harrastajaksi. Huomasin myös miten erilaista on tehdä analyysiä aikuisen kanssa, kuin teini-ikäisten kanssa. Miten erilaisiin asioihin 36-vuotias keskittyy hahmoa luodessaan, kuin 15 tai 18-vuotias. Susannan ”kuuma tuoli” oli mahtava.”

Tässä vaiheessa ainoa ongelma oli saada Jannen rooliin laulava miesnäyttelijä, sekä mieslaulaja Toniksi. Keskustelimme Annen kanssa puhelimitse pitkät tovit siitä millä miehityksellä näytelmä olisi mahdollista toteuttaa. Hetken kaikki tuntui taas todella vaikealta. Anne ehdotti että soittaisin Kuudes Kuu -yhtyeen laulajalle jos hän voisi tulla laulamaan yhden Tonin kappaleen ja puhumaan Tonin puhelimesta tulevat repliikit. Kaikkien yllätykseksi, hän suostui! Saimme siis vihdoinkin edes jotain positiivisia uutisia miesrintamalta.

3.2 Ensimmäiset kohtausharjoitukset

Vihdoin paletti alkoi näyttää edes sen verran valmiilta että pääsimme harjoittelemaan näytelmän ensimmäistä kohtausta, missä äiti selittää Suzielle ja Maijalle kaikki tekemänsä hääsuunnitelmat. Työpäiväkirjassani kerron ensimmäisistä varsinaisista kohtausharjoituksista.

12.11.08. Ensimmäinen kohtaus. Jännittää ja tuntuu että sekoilen sanoisani, että vaikutan amatööriltä. Teemme muutamia lämmittelyleikkejä ja tutustumme paperille luotuihin hahmoihin. Hahmot menevät hyvin toistensa kanssa yksin, ongelmia faktoissa ei tule. Ennen kohtaukseen siirtymistä leikimme vielä naapurin täti – laululeikkiä sekä esterataleikkiä, joissa molemmissa tulee hiki, koska tunnelma vaikuttaa turhan hartaalta ja hiljaiselta. Leikit irrottivatkin tunnetta mukavasti.

Kohtauksessa keskityin pääosin äidin rooliin. Olimme luoneet kuvaa hahmosta jolla on korkea status, mutta harjoitusten aikana päätin muuttaa suunnitelmia. Susanna tunsu olevansa jumissa ja kiinni paperissa, sillä repliikit eivät olleet hänellä vielä aivan hallussa. Päätin tehdä kokeilun ja antaa ohjeeksi olla vielä enemmän jumissa ja vielä enemmän kiinni paperissa. Hahmon koomisuus alkoi löytyä.

Harjoituksissa huomasin ohjaavani pääosin fyysisiä tekoja. Miten hahmot liikkuvat, mihin he katsovat ja mitä kautta kääntyvät. Yllätyin. Luulin olevani ohjaaja joka ohjaa enemmän sisältöä kuin muotoa. Koin epävarmuutta siitä, että aloin ehkä ohjata muotoa liian aikaisessa vaiheessa harjoituksia. Päätin perehtyä vielä Judith Westonin *Näyttelijän ohjaaminen* -kirjaan ennen seuraavia harjoituksia.

3.3 Lisää ongelmia

Kaikki oli mennyt suhteellisen hyvin jo jonkin aikaa, ja palasin taas viikoksi takaisin pääkaupunkiseudulle. Jannen näyttelijä puuttui silti edelleen enkä voinut huokaista ennen kuin se löytyisi. Olen kirjoittanut työpäiväkirjaani siitä miten koin ison romahduksen tässä vaiheessa harjoituskautta.

13.11.08. Yksi miesnäyttelijä kieltäytyi taas. Paluu lähtöpisteeseen. Enää viikko aikaa löytää se yksi miesnäyttelijä. Olin katsomassa koulullani erästä näytelmää, joka oli mielestäni todella hyvä. Kaikki palaset toimivat ja siinä oli paljon luovia ratkaisuja. Viihdyin hyvin mutta samalla mietin että en itse osaisi tehdä mitään noin hienoa omasta lopputyöstäni. Esityksen jälkeen muutamat opiskelutoverini keskustelivat esityksestä, ja siitä mikä heidän mielestään siinä ei toiminut. Tunsin oloni todella huonoksi ohjaajaksi. Jos tuo, todella hyvä esitys oli opiskelijatovereideni mielestä puutteellinen, mitä minun esitykseni voisi olla? Masennuin työmäärästä, omien kykyjeni puutteesta, valtavista välimatkoista ja niihin kuluva ajasta ja rahasta, sekä siitä että meiltä todellakin puuttuu se tärkeä miesnäyttelijä, ja itkin vuolaasti kotiin päästyäni. Lähetin Annelle sähköpostia ja mietin jo että pitäisikö meidän sittenkin luopua koko projektista.

Minkä tahansa ryhmän ohjaaminen on vaativa ja usein myös stressaava tehtävä. Erityisesti kun ohjaaja tuntee itsensä hämmentyneeksi ja miettii onko reagoinut tilanteeseen oikein, hän saattaa hyötyä keskustelusta jonkun toisen kanssa (Niemistö 2004, 76). Seuraavana päivänä sain onneksi Annelta lohdullisen sähköpostin ja jaksoin taas hetken uskoa projektin onnistumiseen. On onni että teimme projektia yhdessä.

Seuraavissa harjoituksissa oli vuorossa Jonnan ja Eevan välinen kohtaaminen jossa siskokset valehtelevat toisilleen. Aloitin harjoitukset tyttöjen välisellä peiliharjoituksella sekä sokkokuuljetuksella jossa tytöt veivät toisensa mielikuvitusmatkalle itselleen tärkeään paikkaan. Halusin lisätä heidän luottamustaan toisiinsa ennen harjoitusten aloittamista ja se tuntui auttavan. Kohtaaminen oli melko nopeasti harjoiteltu.

Jonna on harrastanut musiikkia paljonkin, mutta näyttelijänä tämä oli hänen ensimmäinen projektinsa. Onnekseni hän otti kyllä hyvin perusohjeita vastaan siitä että selkä ei saa olla yleisöön päin ja että kasvojen tulisi näkyä. Vaikka haluankin luottaa lämmitteilyihin ja rennon ilmapiirin luomiseen, mutta päätin laittaa kaiken lisäksi Jonnan juoksemaan ja huutamaan esitystilassa, ja huomasin sen vapauttavan yllättävän paljon hänen ilmaisuaan.

Huomasin jälleen ohjaavani melko paljon fyysistä ilmaisua, mutta päätin hyväksyä sen itselleni, sillä keskustelimme kohtauksesta todella syvällisesti aina ennen kuin aloimme harjoitella sitä lavalla. Kävimme läpi henkilöiden motiivit ja mitä mikäkin lause tarkoittaa, mitä roolihenkilö sillä haluaa sanoa. Sen johdosta koin että itse ohjaustilanteessa ei varsinaisesti tarvinnut keskittyä muuhun kuin tekoihin ja asemointiin.

Huomasin käyttäväni usein fyysisiä lämmittelyjä jotta saisin tunnelmaa vapautettua ja kontaktiin toimivuutta ja vuorovaikutusta. Tapaan myös ohjaavan opettajani Eija-Irmeli Lahden, jonka kahdessa musikaalissa olen nuorempana teuvalaisena esiintynyt. Eija-Irmelin kautta sain itse aikoinani ensikosketuksen oikeaan ohjattuun näyttelijäntyöhön ja mielestäni Eija-Irmeli on etenkin harrastajien kanssa aivan loistava ohjaaja. Olen mielissäni että juuri hän on auttamassa minua projektissani eteenpäin. Työpäiväkirjassani kerron ensitapaamisestamme tämän projektin merkeissä.

21.11.08. Ensimmäinen tapaaminen ohjaavan opettajani, Eija-Irmeli Lahden kanssa. Hänellä on 45 minuuttia aikaa. Olen juuri lukenut jonkin verran Judith Westonin Näyttelijän ohjaamista, joten en koe että minulla on tässä vaiheessa harjoituksia juurikaan kysyttävää. Käymme läpi työtapojani ja kyselen tulisiko minun keskittyä ohjaamisessa enemmän hahmojen fyysiseen vai henkiseen puoleen. Muistan Eija-Irmelin olleen hyvin autoritäärinen ohjaaja, mutta yllätyksekseni hänen ajatuksensa ovat hyvin samanlaisia kuin minunkin. Senkään takia en juuri keksi kysyttävää vielä joten käymme läpi käytännön asioita. Milloin on läpimenoja ja milloin hän ehtisi tulla katsomaan niitä. Puhuin myös siitä millaista opastusta haluan ja millä metodeilla. Olimme niistäkin yhtä mieltä. Sain vielä että saatan soittaa hänelle joskus jos tulee paniikki mutta muuten kaikki näyttää nyt suhteellisen hyvältä.

3.4 Vihdoinkin miesnäyttelijä

Samana päivänä lokahtaa näytelmän lopullinen miehitys vihdoinkin kohdalleen aivan yllättävällä tavalla. Anne oli ottanut yhteyttä Seppo Varalaan, jonka kanssa olin näyttellyt

yhtä aikaa lapsena Teuva-Revyssä. Seppo suostui Jannen rooliin ja myös aikataulut sopivat hänelle. Nyt kun olimme päättäneet tehdä Jannen hahmosta nimenomaan vanhemman miehen, Seppo sopi rooliin oikein hyvin. Paletti täydentyi, työryhmä oli vihdoin koossa ja kaikki hyvin! Kivi putosi sydämeltäni. Seppo tosin oli ehkä hieman vanhempi kuin olimme Jannen hahmoksi ajatelleet, mutta todella sopiva rooliin, hyvä laulaja ja kaiken lisäksi innostunut.

Seuraavana päivänä aloitin heti Sepon kanssa työskentelyn. Teuvalla esitetään joka vuosi Teuva-Revy – nimistä paikallisten ihmisten suunnittelemaa ja kokoamaa esitystä, joka koostuu tanssiesityksistä ja Teuva-aiheisista sketseistä. Ajauduin viisivuotiaana äitini kautta Revyyryhmään mukaan ja esiinnyin siinä useana vuonna ennen kuin muutin Teuvalta pois. Myös Seppo oli noihin aikoihin Revyyyn toiminnassa mukana, joten tunsimme toisemme jo entuudestaan. Tällä kertaa asetelma olisi aika erilainen joten tuntui jopa hivenen hassulta ryhtyä ohjaamaan Seppoa. Kirjoitin työpäiväkirjaani ensimmäisestä tapaamisesta Sepon kanssa.

22.11.08. Juttelemme paljon aluksi, jaamme kuulumiset ja tutustumme toisiimme hieman uudelleen. Keskustelemme siitä mitä kumpikin tältä projektilta haluaa. Seppoa ei ole koskaan ohjattu joten molemmat ovat innoissaan tulevasta yhteistyöstä. Luemme Jannen kohtaukset, keskustelemme niistä, kirjaamme paperille asioita Jannesta ja teemme hänelle elämänjanan. Lopuksi käytämme vielä kuumaa tuolia. Treenit menivät todella hyvin ja uskon että yhteistyö tulee toimimaan.

4 MITEN OHJAAN HARRASTAJIA

4.1 Erilaiset kokeilut ja erilaiset reaktiot

Muutamissa kohtausharjoituksissa olin kokeillut erilaisia lähestymistapoja ohjaamiseen. Päälinjakseni oli muodostunut se, että luemme kohtauksen yhdessä, keskustelemme siitä mitkä ovat kunkin hahmon motiivit ja viemme kohtauksen lavalle. Lavalla ohjaan pääosin fyysisiä toimintoja. En kuitenkaan kokenut saavani tällä tavoin aivan parasta lopputulosta joten päätin että oli aika kokeilla myös muita keinoja.

Kaikki ryhmät tarvitsevat jonkinlaisen työskentelyrakenteen, joka ohjaajan mielestä sopii tilanteeseen ja on ryhmän jäsenille mielekäs ja toimiva. Ohjaaja on yleensä suunnitellut itselleen sopivan rakenteen. Ryhmän alkuvaiheessa jäsenet reagoivat rakenteeseen ja osittavat käyttäytymisellään onko se heille mielekäs, helppo, vaikea tai jopa mahdoton (Niemistö 2994, 184). Sain onnekseni yllättyä joka kerralla siitä miten helposti ja kärsivällisesti näyttelijät lähtivät mukaan jokaiseen erilaiseen ohjauskokeiluuni. Olin kuitenkin pikkuhiljaa menossa itseni ja ryhmän kannalta toimivinta ohjaustapaa kohti.

Päätin yksinkertaistaa ohjeenantoa näyttelijöille seuraavanlaiseksi: Mitä roolihenkilösi kohtauksessa toiselta haluaa? Mitä hän tekee saadakseen sen? Oletko itse ollut vastavassa tilanteessa? Päätin yrittää keskittyä toimintaverbeihin. "Toimintaverbi on transitiiviverbi, joka vaatii objektin; joku tekee jotain toiselle" (Weston 1999, 50). Toivoin että pyrkimykseen keskittyminen auttaisi näyttelijöitä toimimaan enemmän. Halusin haastaa itseni etten ohjaisi niin paljoa pelkkiä fyysisiä toimintoja. Konkreettista tulosta alkoi tulla hieman enemmän. Työpäiväkirjassani kerron kokeilun onnistumisesta.

23.11.08. Majjan rooli on kohtauksen aikana melko muuttumaton ja torjuva, joten Suzien tehtävänä on haastaa Maija ymmärtämään ja sääliämään itseään. Tuntuu että laitan Jonnan (Suzie) ilmaisun koville, mutta se on hyvä. Kokeilemme erilaisia tapoja miten hän yrittää saada Majjan huomion itselleen. Lopulta päädyimme jonkinlaiseen koreografiaan missä Suzie yrittää varastaa Majjalta sanomalehteä. Tilanne muuttuu hetkellisesti todella eläväksi. Olen tyytyväinen, mutta samalla alan olla todella väsynyt. Tähän kaikkeen on kulunut aikaa neljä tuntia. Luulen silti että olen saanut avattua jotain mahdollisia ilmaisullisia lukkoja.

Koin että verbien kautta ohjaaminen on kiitollista, mutta vaatii etenkin harrastajien kanssa todella paljon kärsivällisyyttä ja kannustusta. Halusin silti käyttää jatkossakin tätä metodia, sillä pelkällä toiminnan ohjaamisella en vain yksinkertaisesti päässyt yhtä mielenkiintoisiin tuloksiin. Edelleen päätin silti keskittyä myös lämmittelyihin ennen harjoituksia, ryhmän lujittamiseen ja siihen että saisin ihmiset avautumaan. En ollut kuitenkaan vielä löytänyt omaa ohjaustyyliäni tai oikeaa väylää näyttelijöideni ilmaisun vapauttamiseksi. Harjoituskautta oli vielä jäljellä mukavasti joten ajattelin että ehdin kokeilla vielä erilaisia tapoja ja keinoja eri harjoituskerroilla. Työpäiväkirjassani kerron hieman toisenlaisesta kokeilusta.

29.11.08. Päätän kokeilla tänään jotain uutta. Teemme muutaman lämmittelyleikin ja aloitan. Tänään emme analysoi tekstiä yhdessä ennen lavalle menoa, vaan alamme heti tehdä kohtausta. Edelleen ohjaaminen on hidasta. Päätän ohjata verbeillä ja tehdä analyysiä tilanteesta samanaikaisesti kun kohtausta mennään läpi. Haluan Lauran hahmon härnäävän Jonnan hahmoa, mutta koen vaikeaksi löytää oikeita sanoja ja ohjeita päästäkseni tyydyttävään lopputulokseen. Saamme lopulta kohtausten jonkinnäköiseen muotoon johon olen tällä hetkellä tarpeeksi tyytyväinen. Kaksi tuntia on mennyt taas kolmen minuutin kohtausten tekemiseen. Johtuuko se omasta ammattitaidon puutteestani? Vai siitä että näyttelijöinä on harrastajia?

Oli myös aika käydä Lauran kanssa läpi hänen uuden roolihahmonsa kohtauksia. Rooli on haastava. Laura ei myöskään ollut aiemmin laulanut, mutta hänen roolihahmollaan oli oma soolokappale. Olimme alkaneet harjoitella myös näytelmän musiikkikappaleita ja niiden koreografioita, joten useimmiten myös Anne oli koreografian ominaisuudessa harjoituksissa paikalla. Tunsin että välillä tämä aiheutti minussa jonkin verran kireyttä. Kerron siitä myös työpäiväkirjassani.

29.11.08. Alamme lopuksi tehdä Lauran kohtausta jossa hän puhuu puhelimesta "Tonin" kanssa. Edelleen ohjaaminen on hidasta, mutta Laura alkaa hieman avautua ja saa ajatuksista kiinni. Anne esittää ohjauksesta jonkin verran välikommentteja mikä hieman ärsyttää minua. Kommentit ovat kuitenkin välillä todella hyödyllisiäkin, joten en aivan tiedä miten niihin tulisi reagoida. Anne siirtyy ohjaamaan koreografiaa Lauran kappaleeseen ja minä yritän puolestani olla hiljaa. Epäonnistun, ja yksi ideani käytetäänkin koreografiassa. Yhteistyömme Annen kanssa kyllä toimii, mutta täytyy silti tehdä selkeämpi työnjako meidän välillemme.

Kahden ohjaajan yhteistyö ei ole yksinkertaista. Toinen kenties asettuu pysyvästi aktiiviseen ja dominoivaan rooliin, jolloin toinen vetäytyy passiivisempaan osaan. Joskus tämä vastaa ohjaajien luonteenlaatua, jolloin he täydentävät toisiaan, mutta joskus se saattaa häiritä luontevaa yhteistyötä (Niemistö 2004, 72). Koin Annen olevan hieman minua dominoivampi, mutta sen mukaan kumpi oli ohjaustilanteesta vastuussa, vaihtelivat roolimme myös passiivisuuden ja dominoinnin suhteen. Annen kanssa yhteistyössä saatoimme olla eri mieltä asioista, mutta parhaimmillamme täydensimme toisiamme saumattomasti.

Yhteinen päämäärämme oli kuitenkin saada Lauran kohtausta, koreografia ja laulu toimimaan. Kappale oli vaikea ja vaati Lauralta paljon. Halusin hänen tietävän ettei ole yksin epävarmuutensa kanssa ja puhuin hänelle lavalla nolaantumisesta, näyttelijän epävarmuudesta ja omista kokemuksistani näyttelijänä. Siitä miten itsevarmuus kehit-

tyy ajan myötä ja luottamus siihen ettei näytä nololta. Hän tuntui ymmärtävän. Kerroin silti ettei hänen tulisi ottaa näistä asioista paineita, sillä itsevarmuuden kehitys on pitkä prosessi. Seuraava harjoituskerta oli kuitenkin jo huomattavasti rennompaa ja parempaa. Olin hyvin iloinen huomattessani osaavani kaivaa jotain Lauran potentiaalista esiin.

Vaikeinta minulle tässä vaiheessa oli juuri harjoitusten pirstaleisuus. Kaikki näyttelijät eivät olleet juuri koskaan yhtä aikaa paikalla. Ryhmäytymisprosessi jäi heti alussa kesken. Suuntasin katseeni läpimenoihin joissa saisin keskittyä koko ryhmään, ryhmäytymiseen ja ryhmän luottamukseen. En koe työskenteleväni parhaimmillani yksittäisten ihmisten kanssa.

4.2 Ohjaavan opettajan kritiikki

Vajaa kaksi kuukautta ensi-iltaan ja oli aika harjoitella ensimmäisen puoliajan kohtaukset ensimmäistä kertaa yhteen putkeen. Kutsuin paikalle ohjaavan opettajan sekä kaikki ketkä teknisestä työryhmästä ehtivät tulla seuraamaan harjoituksia. Työpäiväkirjaani kirjoitin tuntemuksistani päivän tapahtumista.

30.11.08. Ensimmäistä kertaa ovat kaikki näyttelijät yhtä aikaa paikalla. Puhun hetken siitä miten hienoa on että kaikki ovat projektissa mukana ja teemme yhdessä muutaman lämmittelyleikin. Meillä on hauskaa. Päättämme käydä vielä koko ensimmäisen puoliajan nopeasti läpi ennen muiden saapumista. Kaikilla on asiat aika hyvin muistissa ja nopea läpimeno menee jouhevasti.

Eija-Irmeli saapuu paikalle ja alan jännittää. En edes tajua ottaa omia muistiinpanovälineitäni esiin kun ensimmäisen puoliajan läpimeno alkaa. Mietin vain koko ajan että mitähän Eija-Irmeli ajattelee, mitä hän kirjoittaa ylös, mitä hän kritisoi. Koreografisesti läpimeno menee hyvin. Tajuan kyllä että joitain ajatuksia täytyy vielä tarkentaa ja juuri siihen Eija-Irmeli puuttuukin.

Eija-Irmelin palaute yllätti minut negatiivisesti. Hän pyysi minua kiinnittämään huomiota erityisesti läsnäoloon, hahmojen pyrkimyksiin sekä yleisölle kohdistuvaan ilmaisuun. Nämä olivat juuri niitä asioita mihin olin mielestäni yrittänyt keskittyä yrittäjästä päästyäni. Olin hieman pettynyt siitä että se ei näkynyt hänelle lopputuloksessa.

Eija-Irmeli kävi myös kohtaus kohtaukselta läpi asiat joita tulisi tarkentaa ja olin samaa mieltä lähes joka asiasta. Kerroin omista metodeistani, siitä että puhumme näyttelijöi-

den kanssa aina hahmojen pyrkimyksistä ja läsnäolosta ennen kohtausta, mutta minus-ta tuntui, etten saanut heistä lavalla paljoakaan irti. Tuntui että minulta loppuvat keinot. Eija-Irmeli kehotti minua keskittymään vielä enemmän fyysisyyteen ja lämmittelyihin. Kehon tulee olla lämmin kun harjoitukset alkavat, sillä silloin ei jaksa vastustaa, eikä jaksa jännittää. Päätin harjoittaa sitä jatkossa siis lisää. Tunteet pitäisi saada näkymään vartalossa, ei puheessa. Eija-Irmeli kuitenkin muistutti minua pitämään myös oman rimani alhaalla, sillä olen itse vasta-alkaja ja niin oli moni muukin. On mahdollonta tavoitella kuuta taivaalta. Kommentti oli toki lohdullinen mutta myös masentava. Kunnianhimoni oli kivunnut jo korkealle.

Puhuin lopuksi yhtyeelle, valaisijalle ja puvustajalle hieman omista visioistani ja näytelmän ja hahmojen tyylistä. Menimme ensimmäisen puoliajan vielä kerran läpi. En antanut näyttelijöille tässä vaiheessa ohjeita sillä koen, että se olisi vain sekoittanut heitä. Sanoin vain muutaman sanan näyttelijöille siitä mihin tulisimme jatkossa keskittymään. Toivoin vain että kaikkien kärsivällisyys ja into riittäisivät - myös minun.

4.3 Ongelmia ja ratkaisuja

Ensimmäisen puoliajan jälkeen sain seuraavan päivänä Lauralta sähköpostin, missä hän kertoi olevansa hieman huolissaan omasta roolityöstään ja laulutaidoistaan. Ehdotin että tapaamme Lauran kanssa kahden kesken ennen puolitoista tuntia ennen seuraavien harjoitusten alkua ja keskustelemme siitä mikä hänen mieltään tämän projektin suhteen painaa.

Harjoitukset olivat poikkeuksellisesti Pirttilässä, vanhassa nuorisoseuranomaisessa puutalossa, sillä auditorio oli itsenäisyyspäivän takia varattu. Pirttilässä on paljon tilaa, iso sali ja puinen ympäristö joka toi todella kotoisan ja lämpimän tunnelman. Löysin lavan takaa muutaman patjan, toin ne lavalle ja laitoin pitkäkseni. Kun Laura tuli, pyysin häntäkin menemään pitkäkseni. Olin niin väsynyt ja uupunut etten jaksanut edes istua, joten päätin että keskustelisimme makuultaan.

Laura oli jo jonkin verran päässyt ahdistuksistaan eroon. Hän oli ollut bändin kanssa harjoittelemassa kappalettaan joka oli alkuvaikeuksien jälkeen mennyt kuulemma hyvin ja rennosti. Laulaminen ei jännittänyt Lauraa enää niin paljon. Puhuimme reilun tunnin

kaikkea mahdollista, teatterista, näyttelemisestä, laulamista, ryhmäytymisestä, luonteenpiirteistä sekä itse Suzie -näytelmästä ja sen kohtauksista ja hahmoista. Juttelu oli rentoa keskustelua enkä itsekään ottanut mitään ohjaajan tai tutorin roolia. Olin hyvin omana itsenäni. Puhuin myös omista kokemuksistani ja ajatuksistani. Laura sanoi lopuksi että aivan kuin olisi terapeutilla ollut.

Keskustelu Lauran kanssa meni hyvin ja näytti siltä että itsenäisyyspäivästä oli harjoitusten kannalta muutenkin tulossa erittäin antoisa. Työpäiväkirjassani kerron miten onnekas sattuma sai aikaan yhden näytelmän hienoimmista kohtauksista.

6.12.08. Anne saapui paikalle tekemään koreografiaa seuraavaan kappaleeseen, missä oli tarkoitus syventää katsojille Lauran esittämän nuoren naisen roolihahmoa. Koska olimme Pirttilässä ja meillä oli kerrankin tilaa riehua, päätin että nyt juostaan hiki pintaan! Juoksimme hypimme ja äänntelimme kunnes Seppo saapui paikalle. Sepon ei itse asiassa ollut edes tarkoitus tulla ennen kolmea, joten päätimme spontaanisti Annen kanssa että otetaan Seppo mukaan Lauran koreografiaan. Juoksimme ja huusimme vielä hieman lisää ja aloimme yhdessä ideoida mitä koreografiassa voisi tapahtua nuoren naisen ja Jannen välillä. Saimme yhteistuumin idean siitä että Janne tulisi nuoren naisen luo viettämään aikaa hänen kanssaan, löytäisi tämän huumekätkön, suuttuisi siitä ja lähtisi vihoissaan pois. Tämä olisi Jannen ja nuoren naisen tarinan loppu, jonka jälkeen Jannen huomio keskittyisi Maijaan. Saimme tehtyä sulassa sovussa Annen kanssa yhdessä todella liikuttavan tapahtumasarjan kappaleen taustalle ja olin todella ylpeä kaikista. Melko iso käänne tarinassa, jota ei oltu edes ajateltu ennen tätä päivää, ja joka ei olisi kenties koskaan tullut edes mieleen ellei Seppo olisi tullut harjoituksiin liian aikaisin.

Toiminta ilman replikointia toimi todella hyvin. Näyttelijöiden oli pakko ilmaista fyysisesti enemmän, sillä heillä ei ollut sanoja. Eija-Irmeli oli ehdottanut minulle, että voisin joskus myös kokeilla ohjata kohtauksen ilman repliikkejä. Nyt tajusin mitä hän oli tarkoittanut sillä. Lauran ilmaisusta sai tällä kertaa paljon irti. Seuraavaksi kävimme läpi vielä Lauran hahmon toisen puhelinkohtauksen Tonin kanssa mikä kävi suhteellisen helposti. Laura alkoi olla auki ja otti hyvin neuvoja vastaan.

Taide ja draama toimivat kielen tavoin etenkin niillä tunnealueilla, jossa puhuttu kieli ei yllä avaamaan yhteyttä itseän, toiseen ja maailmaan. Mahdollistaessaan yhteyden näihin alueisiin taide voimaannuttaa kokijaansa, osallistujaansa ja tekijäänsä (Ventola & Renlund, Häkämies 2005, 152). Sanaton toiminta tuotti tulosta, joten päätin soveltaa sitä jatkossakin.

Seuraavaksi oli vuorossa Jannen ja Maijan kohtaaminen, missä Janne osoittaa kiinnostustaan Maijaa kohtaan. Luimme kohtauksen ja mietimme motiivit sekä tankkasimme repliikkejä niin että ne menivät sujuvasti. Olin niin intoutunut ideasta tehdä kohtaus ilman repliikkejä että halusin kokeilla sitä myös Maijan ja Jannen välisessä kohtauksessa. Teimme useaan kertaan kohtauksen niin että minä puhuin repliikit ja ajatusäänet ja näyttelijät yrittivät tehdä saman pelkillä eleillä. Otimme repliikit kohtaukseen takaisin mutta eleet alkoivat sen myötä tippua pois. Halusin pitää kiinni siitä että eleet säilyvät ja pyysin näyttelijöitä tekemään ne yhä uudelleen. Väritimme kohtausta vielä muuttamalla pyrkimyksellä ja fyysisellä toiminnalla ja se alkoi toimia. Kohtauksesta tuli hauska ja koskettava. Päivä oli todella antoisa ja hyvä. Luottamus koko projektiin kasvoi kertaheitolla paljon.

4.4 Minäkö autoritäärinen ohjaaja?

Seuraava harjoiteltava kohtaus olisi painajaisuni, missä katsojille selviää että Suzie on tehnyt abortin. Kohtauksessa on mukana Suzie, Maija ja heidän äitinsä. Päätin taas kerran kokeilla uutta lähestymistapaa ohjaukseen, sillä kohtaus oli hyvin symbolinen. Mietin että kohtaukseen olisi parempi lähteä fyysisen ilmaisun kautta ja suunnittelin suhteellisen tarkan koreografian etukäteen. Harjoitukset alkoivat sillä että Jonna tuli itkien paikalle, koska oli juuri lähes ajanut hirvikolarin. Tilanne teki harjoitusten tunnelmasta hieman sekavan. Olin kokenut fyysisen lähestymistavan hyväksi, joten aloitimme lämmittelyn venyttelemällä, vartaloa hytkyttelemällä, juoksentelemalla ja äänittelemällä jotta kaikille tulisi hiki.

Suunnittelemani koreografian selittäminen oli vaikeampaa kuin kuvittelin. Ei ollut mitään johtoajatusta mihin tukeutua, koska pyysin ihmisiä vain tekemään erilaisia fyysisiä liikkeitä. Koin että en osannut antaa oikeanlaista opastusta Jonnalle. Selostan työpäiväkirjassani mitä seuraavaksi tapahtui.

13.12.08. Juuri nyt Jonnan pitäisi käydä läpi suuria tunteita ja uskaltaa revitellä, mutta en tunnu saavan hänestä juuri mitään irti. Pyydän häntä toistamaan repliikkejä samalla kun hän juoksee paikallaan, jotta hän fyysisen rasituksen kautta vapautuisi hieman enemmän. Pikkuhiljaa alamme juosta myös ympäri tilaa ja pyydän häntä yrittämään ottaa minut kiinni samalla kun hän huutaa repliikkejä perääni. Silti se tuntuu vaikealta. Koen että hän jopa hieman ärsyyntyy harjoituksesta. Yritän saada häntä käyttämään ärtymystään voimavarana. Lopuksi hän vihdoinkin yrittää hetken

ajan tosissaan saada minua kiinni mutta unohtaa saman tien repliikit. Lopetamme ja puhun hänelle tosissaan olemisesta. Siitä miten tärkeää näyttelijän on todella sisäistää esittämänsä asia sen sijaan että vain esittelisi katsojille jotain toimintaa. Vaikka kyse olisi vain hipan leikkimisestä, hänen täytyy yrittää saada minut kiinni tosissaan, eikä vain juosta huvikseen perässäni. Hänellä kohoaa kyynel silmään ja kerron sen olevan täysin hyväksyttävää. Se tarkoittaa että jotain hänessä on tapahtunut. Tosin hänellä on myös hirvikolariuhka taustalla joten päätän pitää tauon ja jättää Jonnan hetkeksi rauhaan.

Myöhemmin hämmennyin hieman omasta käytöksestäni. Olin aina kuvitellut olevani lempeä ohjaaja joka tekee projektia ryhmän ja näyttelijöiden omilla ehdoilla. Olen aiemmin kavahtanut liian autoritääristä ohjaamista, kokenut että näyttelijöiden juoksentaminen ja huutaminen on täysin turhaa. Olen ollut sitä mieltä että jos ryhmäyttäminen ja lämmittelyt onnistuvat, jokaisen ilmaisu kyllä vapautuu itsestään eikä kovia keinoja tarvita. Olen edelleen pitkälti samaa mieltä, mutta ryhmäytymiseen ja ilmaisuharjoitettiin ei ole ollut niin paljoa aikaa kuin olisin halunnut.

Ohjaaminen on ryhmässä olevien voimien vapauttamista, ei niiden sitomista. Ohjaaja joutuu ratkaisemaan, kuin huolehtia ryhmän tavoitteesta ja samalla palauttaa ryhmälle kuuluvan vastuu. Ohjaajan on löydettävä rooli, tai rooleja, jotka mahdollistavat jämykkyiden ja lempeyden, sietämisen ja rohkaisun jne. (Niemistö 2004, 178). Näiden puoliin esiin tuomiseen itsessäni ohjaajana sain nyt toden teolla törmätä.

Myös tulosvastuullisuus alkoi painaa päälle ja koin etten voinut enää vain leikkiä teatteria näyttelijöiden kanssa. Myös paikallinen lehdistö oli julkaissut meistä muutamia ennakkojuttuja (Liitteet 3 - 5). Olisin halunnut edelleen käyttää enemmän aikaa ryhmäyttämiseen, leikkeihin ja irrotteluun, mutta se ei ollut enää aikataulun puitteissa mahdollista. Tämä alkoi tuntua jälleen myös omassa motivaatiossani projektia kohtaan. Siitä kirjoitin myös työpäiväkirjaani.

14.12.08. Olen väsynyt ja motivaatiosi tuntuu taas kärsivän. Pelkään että koko projekti menee päin honkia. Paikallisessa lehdistössä on ollut paljon juttuja musikaalista. Tuntuu että hyvin suuri yleisö odottaa ensi-iltaa ja minua pelottaa, etten pysty enkä osaa tehdä tätä hyvin. Olen aina ollut sitä mieltä että prosessi ja se että kaikilla on hyvä tunnelma olla projektissa mukana, on tärkeämpää kuin loisteliäs lopputulos. Nyt olen todellakin huolissani lopputuloksesta. Miten saisin kiinnitettyä ajatukseni taas ihmisiin ja ryhmään? Olen niin peloissani että esitys tulee olemaan alarvoinen. Se vain olisi todella kamalaa epäonnistua kotikentällä. Tai entä jos jokin muu asia ei toimi, mihin minulla ei ole mahdollisuuksia vaikuttaa enää? Jos joku ei osaakaan laulaa tai soittaa tai näytellä?

Esityksen taso ei riipu siitä, saavatko sen tekijät palkkaa vai eivät. Taloudelliset ja koulutukselliset resurssit eivät kuulu taiteelliseen keskusteluun. Taidetta ei voi järjestää eri lajeihin organisaation tai tuotantotavan mukaan. Aikaa myöten tämä erottelu on vahingollista harrastajateatterille. Resurssien puutteeseen vetoamalla pyydetään anteeksi esityksen kömpelyyksiä. Ajatellaan että harrastajateatteri on tuomittu olemaan jotain jotakin huonompaa kuin oikea teatteri ja toivotaan, että sen huonommuutta kovasti ymmärrettäisiin. Tällä tavoin harrastajateatteri luopuu ja tuomitsee itsensä lopulliseen keskinkertaisuuteen (Hotinen 2002, 117). Tavoitteeni olivat päässet lipumaan yhä korkeammalle, vaikka epäusko itseeni harrastajien ohjaajana heittelehtikin välillä kovasti.

4.5 Keinot löytyvät

Ryhmät ryhmäytyvät yksilöllistä vauhtia, ja ohjaaja voi toimia tehokkaasti, jos hänellä on riittävä tuntuma ryhmän kehitykseen. Alun jälkeen ohjaaja voi vähitellen rohkaista jäseniä tehtävästä riippuen riskinottoon ja suoraan ilmaisuun (Niemistö 2004, 179). Kuten myöhemmin sain huomata, Jonnan kanssa läpi käymäni huudatus ja juoksutus todellakin tuottivat haluttua tulosta. Pian löysin kuitenkin myös muita keinoja ilmaisun uskottavuuden parantamiseen.

Aika alkoi olla kortilla joten totesin että minun täytyy keksiä nopeampia ja tehokkaampia tapoja kohtausten ohjaamiseen. Seuraava harjoiteltava kohtaus oli mielestäni haastava ja hyvin ratkaiseva päähenkilön lopullisten valintojen kannalta. (ks. sivut 13–14.) Ajattelin etten voinut enää kokeilla satunnaisia tekniikoita sillä vaikka kokeilut olivat minulle ohjaajana hyödyllisiä, niihin tuhoutui hyvin paljon aikaa. Päätin kääntyä *Näyttelijän ohjaaminen* -kirjan pariin. Mietin toimintaverbejä ja löysin kappaleen jossa puhutaan kohtausten biiteistä:

Kohtauksen pääjaksot voivat toimia harjoitusyksikköinä. Ei ole hyvä harjoitella koko kohtausta läpi yhä uudestaan. Kun olet antanut näyttelijöiden käydä kohtauksen läpi kerran tai kahdesti niin varmista, että he kuuntelevat ja saavat yhteyden johtoajatukseen. Seuraavaksi pura kohtaus biitteihin eli työskentele jakso kerrallaan. Jokaisessa kohtauksessa on kaksi tai kolme, joskus neljä pääjaksoa, jotka sisältävät yhden tai useamman biitin (Weston 1999, 298).

Päätin siis jakaa kohtauksen etukäteen neljään osaan ja mietin jokaiseen osaan molemmille roolihahmoille toimintaverbin ja pyrkimyksen. Harjoituksissa luimme yhdessä kohtausta ja kävimme keskustellen läpi kaikkien repliikkien takana olevat pyrkimykset ja motiivit. Annoin molemmille näyttelijöille lauseen jonka koin olevan kohtauksen ensimmäisen osion repliikkien sisältö ja pyrkimys. Suzien lause oli: "Haluan että säälit minua". Jannella taas: "Haluan lohduttaa sinua". Pyysin näyttelijöitä toistamaan näitä lauseita toisilleen ja katsomaan mitä heidän fyysisessä ilmaisussaan tapahtuu. Kun oikea tunnelma kohtaukseen oli mielestäni saavutettu, pyysin heitä säilyttämään saman toiminnan, mutta siirtymään itse repliikkeihin ja yhtäkkiä kohtauksen alku muuttui hyvin koskettavaksi.

Kokeilin samaa metodia kohtauksen kolmelle muulle osiolle eri lausein. Tähdensin vielä miten tärkeää on nähdä milloin johtoajatukset muuttuu. Yhdistäessämme osioita jotkut johtoajatuksukset unohtuivat tai sekoittuivat toisiinsa mutta jotain todella elävää todella tapahtui kun näyttelijät keskittyivät tarkoittamaan johtoajatustaan. Etenkin Jonnan ilmaisu vapautui ja huomasin että hänen oli helpompi seurata omia impulssejaan.

Kohtausharjoitus meni kaiken kaikkiaan hyvin ja nopeasti. Päätin käyttää samaa tekniikkaa jatkossakin ja myös päivinä jolloin tulisimme tekemään tarkennuksia jo kertaalleen harjoiteltuihin kohtauksiin. Seuraavissa harjoituksissa kokeilin tätä Suzien ja Maijan välisessä kohtauksessa. Halusin selvittää oliko edellispäivän onnistuminen onnekas sattuma vai huolellisen suunnittelun tulosta. Työpäiväkirjassani kerron harjoitusten kulusta.

19.12.08. Jonna ilmoitti että ei ehdi olla paikalla kuin tunnin ja Eevalla on sama tilanne. Oli siis taas ankaran ennakkosuunnittelun aika jos aikoi saada jotain aikaiseksi. Jonna oli kaiken lisäksi kuumeessa joten jätin lämmittelyt vähemmälle. Luimme tekstin, mietimme roolihenkilöiden motiivit ja aloimme siirtää kohtausta lavalle. Olin jakanut kohtauksen kahteen osaan ja miettinyt johtoajatuksukset niihin molemmille hahmoille. Harjoitukset menivät jälleen yllättävän helposti. Kohtauksen viimeisessä repliikissä, missä Suzie tajuaa kauhukseen olevansa Tonille raskaana, Jonna alkoi äkillisesti naurattaa. Jonna yritti pidätellä nauruaan ja keskittyä vaikuttamaan järkyttyneeltä, mutta itse innostuin Jonnan spontaanista naurusta todella paljon ja pyysin Jonnaa nauramaan koko repliikin läpi. Kohtauksen lopetuksesta tuli yllättävän koskettava. Nauru tuntui luonnolliselta reaktiolta järkyttävän asian tajuamiseen.

4.6 Kokonaisuus alkaa muotoutua

Joulukuun lopulla päätin pitää näyttelijöille pikkujoulut, koska pitkästä ajasta kaikki pääsivät olemaan yhtä aikaa paikalla. Vaikka aikaa oli vähän, halusin järjestää pienen yhteisen hetken, sillä minua oli edelleen jäänyt vaivaamaan se, etteivät näyttelijät olleet ehtineet ryhmäytyä tai irrotella toistensa seurassa. Leikimme yhdessä hauskoja lämmitely- ja improvisaatioleikkejä ja pidimme pääasiassa hauskaa. Periaatteessa kaikki näytelmän kohtaukset oli harjoiteltu joten päätän spontaanisti kokeilla näyttelijöiden kanssa myös jälkimmäisen puoliajan läpimenoa.

Läpimeno meni mielestäni yllättävän hyvin. Sain tunteen että näytelmästä tulee hyvä! Lopuksi vietimme yhdessä pikkujoulua. Olin tuonut paikalle joulutorttuja, pipareita, pikkusuolaista ja glögiä sekä sytytin vielä muutaman kynttilän. Söimme ja juttelimme niitä näitä. Pyysin jokaista kertomaan omat ajatuksensa projektista tällä hetkellä ja kaikkien tunnelma vaikutti niiden puitteissa hyvältä.

Seuraavissa harjoituksissa paikalla oli tekninen työryhmä ja yhtye. Kohtaukset alkoivat olla valmiita joten oli aika keskittyä myös puvustukseen, valaisuun ja musiikkiin. Puvustaja toi paikalle muutamia vaatteita ja roolihahmojen ulkonäkö alkoi muotoutua. Kävimme myös muun teknisen työryhmän kanssa läpi tulevien päivien harjoitusaikataulut. Kohta täytyi rakentaa valot ja äänentoisto sekä pystyttää lavalle soittimet yhtyettä varten.

Keräsin yhtyeen ja teknisen työryhmän kokoon ja puhuin heidän kanssaan projektista. Yritin olla ystävällinen ja kannustava, mutta koin jostain syystä että en aivan päässyt heidän kanssaan samalle aaltopituudelle. Kysyin varovasti yhtyeen laulajalta suostuisiko hän esiintymään Tonina lopun hääkohtauksessa. Hän ilmoitti harmikseni, ettei mielellään näyttelisi ollenkaan. Ainoastaan laulaisi ja lukisi puhelimesta tulevat repliikit kullisseista. Tajusin samalla että suunnitelmani menisivät hieman uusiksi. En ollut ehtinyt ajatella sitä vaihtoehtoa että hän ei suostuisi. Loppuratkaisu piti miettiä uusiksi. Meillä olisi siis häät ilman sulhasta.

5 KOHTAUSTEN TARKENTAMINEN JA ILMAISUN LÖYTYMINEN

5.1 Jonna

Juliste valmistuu ja sitä levitetään tehokkaasti lähikuntien kauppoihin ja ilmoitustauluille. On aika aloittaa myös jo harjoiteltujen kohtausten tarkennus, sillä ohjaustyylini on kehittynyt jonkin verran prosessin aikana ja haluan kokeilla jotain uusia metodeja myös vanhoihin kohtauksiin. Myös näyttelijät ovat kehittyneet joten on aika ottaa selvää mitä heistä todella saa irti.

Taide on suora tie tunteisiin ja tunteiden kautta yksilölliseen ja yhteisölliseen itsemääräykseen, arvomaailmaa ja kulttuuriseen kehittämiseen. Ovatpa draamatyöskentelyn tavoitteet mitkä tahansa, draama mahdollistaa osallistujille erilaisten tunteiden kokemisen (Ventola & Renlund, Häkämies 2005, 146). Halusin tietää millaisia tunteita ja reaktioita minulla harrastajanäyttelijöistäni oli mahdollisuus saada näkyviin, joskin tiedostin että minun tulisi edetä heidän kanssaan myös varovaisesti. Kerron läpimurrosta Jonnan kanssa työpäiväkirjassani.

22.12.08. Tänään haluan saada Jonnan revittelemään kohtauksessa jossa Suzie riehuu humalassa baarissa. Venyttellemme, juoksemme ja leikimme lämmittelyleikkejä. Siirrymme kohtaukseen ja ilokseni Jonna tuntuu olevan todella vauhdissa! Annan hänen hahmolleen motiivin: haluat huomiota muilta. Pyydän häntä hokemaan lausetta "Minä haluan huomiota!" ja toimimaan myös sen mukaisesti. Jonna ottaa täysin tilanteen haltuun. Hän liikkuu riehakkaasti ympäriinsä, huutaa ja nauraa. Muut näyttelijät pidättelevät nauruaan, sillä tilanne on hyvin elävä ja minä itse nauran tuottajan kanssa kippurassa Jonnan toilailuille. Jotain on tapahtunut. En tiedä mitä mutta jotain hyvin merkittävää Jonnan ilmaisulle on tapahtunut. Hän on avoin ja uskaltaa heittäytyä. Hän osaa reagoida ja antaa impulsseja. Kohtaus menee valtavan hyvin.

Samalla kun kirjoitettu teksti muuttuu esittäjän henkiseksi tilaksi, hän alkaa hallita myös esiintymistilan ulottuvuudet (Seimola 1987, 31). Näissä kyseisissä harjoituksissa Jonna todellakin otti haltuun sekä itsensä että ympäröivän tilan.

Kaikenlisäksi kaikki kävi todella nopeasti. Alle kahdessa tunnissa kohtaukset olivat niin valmiita kuin siinä vaiheessa oli tarpeellista. En nähnyt syytä harjoitella enää kauempaa joten vapautin näyttelijät ja kiitin heitä hyvästä työstä.

Huomasin että ohjaustapani on prosessin aikana muuttunut. Edellisissä harjoituksissa näytin näyttelijälle eteen jotain ensimmäistä kertaa, ja sain huomata, että se toimii kuin toimiikin. Olen todennut että etenkin harrastajien kanssa täytyy ottaa ohjat enemmän omiin käsiin. Koen että he eivät välttämättä tarjoa ohjaajalle ehdotuksia helposti pelkkien mielikuvien perusteella. Olen silti sitä mieltä että on hyvä kysyä heidän omia mielipiteitään ja ajatuksiaan, sekä antaa vapauksia näyttämöllä. Hahmojen motiivit täytyy olla selvillä. Tuntuu silti että aiemmin olen turhaan pelännyt näyttelijöiden tarkkaa neuvomista lavalla. Jos motiivit ovat selkeät, niin näyttelijöillä on käyttöä myös tarkalle opastukselle ja minun näkemykselleni. Se tekee heidän työstään helpompaa.

Jonnan näyttämöllisen vapautumisen myötä loputkin hänen kanssaan tarkennettavat kohtaukset tuntuivat toimivan paljon paremmin. Suzien rooli on haastava. Suzie käy näytelmän aikana hyvin erilaisia ja vahvoja tunnetiloja, joiden täytyy näkyä isossa katsomossa aina takariviin saakka. Jonna tuntuu oivaltaneen tämän.

5.2 Eeva

Eeva oli tehnyt jonkin verran harrastajateatteria ja minun näkökulmastani katsottuna hänelle oli kehittynyt joitakin maneeereita. Ajattelin että yksi tehtäväni hänen kanssaan oli niiden rikkominen. Huomasin että Eevalla on paljon näyttämöllistä tajua, mutta sen lisäksi halusin antaa hänelle todellisia merkityksiä lauseisiin, jotta hänen tulkintansa saisi enemmän syvyyttä. Minulla oli vaikeuksia saada Eevan ilmaisusta uskottavaa kohtauksessa missä hän piti Suzielle hääpuhetta. Kokeilin taas jakaa monologia eri merkityksiin jakautuviin osioihin ja roolihahmo alkoi elää. Teimme kohtauksen päälle vielä hieman koreografiaa, ja saimme lopulta aikaan hyvinkin koskettavan kahden sisaruksen välisen hetken.

Lopuksi keskityin vielä sen kohtauksen tarkentamiseen missä Maija suunnittelee hääpuhetta Suzielle. Olin tullut siihen tulokseen että kohtaus piti tehdä aivan alusta asti uusiksi. Mielestäni monologit ovat todella vaikeita ohjata, kun toimintaa ja puhetta ei voi kohdistaa suoraan kellekään henkilölle. Miten voin saada kohtauksesta siis uskottavan? Kohtauksesta tulikin lopulta komediaa. Olin päättänyt että Maija vuorottelee innostumisen ja lannistumisen välillä keksiessään puhetta ja se toimi Eevan kanssa todella hyvin. Nyt kun kohtauksen rekvisiittana olivat sohvan selkänojalla roikkuva torkku-

peitto ja sohvapöydällä oleva nenäliinalaatikko, saimme aikaan hauskan leikin, missä Maija puhui laatikolle ikään kuin se olisi Suzie, ja torkkupeitolle kuin se olisi Toni. Vielä kun sain Eevan tekemään innostuksen ja lannistuksen vaihtelut suuremmiksi, kohtauksesta saatiin toiminnallinen, hauska sekä koskettava. Eeva sanoi itsekkin että enää ei tunnu siltä että joutuisi väkisin tylsistyttämään ihmisiä.

5.3 Laura

Päätimme Annen kanssa tarkentaa vielä Lauran koreografiaa Barrikadit -kappaleessa minkä hän laulaa kohtausten keskellä. Roolihahmo todella tarvitsi vahvaa asennetta siihen, joten pidin Lauralle tehokkaan fyysisen lämmittelyn. Venyttelimme ja juoksimme hien pintaan. Päätin kokeilla Lauran kanssa korkean statuksen ilmaisumuotoja, ylvästä ryhtiä, hitaita ja harkittuja liikkeitä sekä suuria liikkeitä raajoilla. Halusin upottaa niitä hänen roolihahmoonsa kohtauksessa.

Koin Lauran vielä hieman arastelevan ja pyysin häntä ennen varsinaista kohtausharjoitusta nousemaan sohvalle ja huutamaan että hän on parempi näyttelijä kuin hänen lempinäyttelijänsä. "Tommi Korpela on ihan paska näyttelijä, Laura Kujala on paljon parempi!" Menin itse katsomon takariviin ja pyysin häntä huutamaan koko ajan kovemmin. Asennetta alkoi löytyä ja kehotin häntä siirtämään samaa tunnelmaa myös kappaleeseen. Useiden toistojen jälkeen saimme Annen kanssa yhdessä tehtyä koreografian ja Laura tuntui saavan kiinni siitä ajatuksesta, millaista asennetta hahmolla pitäisi olla. Laura teki aimo harppauksen sinä päivänä. Hänen koko ryhtinsä kohentui harjoitusten aikana.

6 TEKNIikka JA KäytÄntÖ

6.1 Musiikki ja tekniikka mukaan

Näytelmä alkoi valmistua näyttelijöiden osalta, ja vielä lavalle piti saada yhtye sekä valo- ja äänitekniikka. Tämä hieman jännitti minua, sillä en ollut ohjannut musikaalia

aiemmin. Olin aiemmin ollut mukana tekemässä valosuunnittelua, -rakennusta ja -ajoa erääseen toiseen näytelmään, mutta ääniteknikasta minulle ei ollut paljoa tietoa. Olen laulanut myös itse bändissä useamman vuoden ajan, mutta en varsinaisesti osaa soittaa mitään soitinta. Projekti vaikutti niin isolta että mietin jälleen kerran riittäisikö osaamiseni ja ennen kaikkea aika.

Äänimies ja valomies saapuivat paikalle mukanaan pakettiautollinen tavaraa, sekä ääniettä valokalustoa. He alkoivat asetella kalustoa paikalleen ja minä istuin ja katsoin vierestä. Kaluston asentamiseen meni enemmän aikaa kuin osasin odottaa. Onneksi minulla oli myös muuta tekemistä, josta kerron lisää työpäiväkirjassani.

26.12.08. Tänään on myös tarkoitus testata mikrofonia kohtauksessa missä Tonin repliikit kuuluvat puhelimesta lavan takaa. Tekniikan rakennus on vielä kesken joten menemme aulaan harjoittelemaan kohtausta. Laulaja Sami lukee puhelinrepliikit ja kuulostaa yllättävänkin luontevalta! Lisäksi hän on kiinnostunut siitä mitä kohtauksessa tapahtuu ja haluaa minulta ohjeita äänenpainostaan ja repliikkien merkityksistä. Olen hyvin mielissäni. Selitän Samille juurta jaksan kohtauksen taustat ja käymme sen puheen vielä useaan kertaan läpi. Annan vihjeitä että mitä sanoja tulisi painottaa ja missä kohdin pitää tauko. Sanon että hän voi myös muokata sanoja ja lauseita paremmin omaan suuhunsa sopiviksi. Olen todella positiivisesti yllättynyt Samin motivaatiosta ja osaamisesta.

Vihdoin tekniikka oli saatu rakennettua joten seuraavan päivänä olikin musiikin vuoro. Yhtyeen soittimet tuotiin esitystilaan ja harjoiteltiin mikrofonin käyttöä. Myös Henriikka Latva oli paikalla, joka oli pestattu näytelmään harjoittamaan lauluja näyttelijöiden kanssa. Hän piti näyttelijöille äänenavauksen ja kävi läpi heidän kanssaan muutamia näytelmän kappaleita. Vaikka päivä oli hektinen, koin että minulla oli aika tyyni olo enkä jaksanut ottaa paineita mistään. Enemmänkin tarkkailin miten asiat sujuivat omalla painollaan. Yritän pyrkiä ryhmän ohjaajana pääosin siihen että olisin leppoisa ja mukava ihmisille. Kun esittää asian nätisti eikä kohtele heitä kuin lapsia jotka eivät tiedä mistään mitään, heidät saa tekemään monesti mitä haluaa. Tilanne oli muutenkin sekava joten koin että ylimääräinen määrääly olisi tarpeetonta. Kaikki tiesivät mitä tehdä joten päätin puuttua asioihin vasta jos tulee ongelmia.

Lopulta kaikki oli valmista ja aloimme käydä kappaleita läpi yhtyeen ja näyttelijöiden kanssa. Olin todella positiivisesti yllättynyt siitä miten hyvin kaikki lauloivat ja soittivat. Kappaleet kuulostivat todella vaikuttavilta. Ainoa miinus on että poskimikrofonit olivat aika huonoja, eikä laulu kuulunut niistä kunnolla. Kuitenkaan yhtyeen volyyymiakaan ei

saanut hiljaisemmaksi joten äänentoisto oli tilan suuri ongelma. Pääosin kaikki meni kuitenkin hyvin. Lopuksi Henriikka kävi vielä Lauran ”Barrikadit” -kappaleen läpi kaikkien näyttelijöiden kanssa. Päätin että kaikki laulaisivat kertosäkeessä Lauran tukena ja Laurankin laulumelodioita yksinkertaistettiin.

Vihdoin ehdin käydä myös valomiehen kanssa läpi valosuunnitelmaa. Kerroin hänelle kohtausta kohtaukselta mihin kohtaan lavaa tarvittaisiin valoa, minkälaista valoa ja minkälaista tunnelmaa. Selitin kaikki eri valotilanteet mitä tulisi rakentaa. Hän ei tehnyt muistiinpanoja. Keskustelimme eri vaihtoehtoista miten mikäkin valotilanne olisi mahdollista olemassa olevalla kalustolla toteuttaa. Olin silti hieman huolissani siitä että hän ei tehnyt muistiinpanoja. Päätin kuitenkin luottaa siihen että hän tietää mitä tekee.

Ensi-iltaan oli tässä vaiheessa kolme viikkoa. Oli uskomatonta nähdä kun käsikirjoitus alkoi muuttua eläväksi. Totesin että Suzie -draamamusikaalista tulisi iso ja vaikuttava näytelmä. Uskoin ja luotin siihen että projekti onnistuu ja koskettaa ihmisiä. Ensimmäistä kertaa myös kaikki työryhmän jäsenet olivat yhtä aikaa paikalla ja tiimi näytti ryhmäytyvän hyvin. Oli ennen kaikkea hienoa huomata miten hyvin kaikki tulivat toimeen keskenään, sekä näyttelijät, tekninen työryhmä että yhtyeen jäsenet. Vaikka kaikki olivat tavanneet toisiaan satunnaisesti projektin aikana, lujitti ryhmää huomattavasti se että teimme töitä samassa tilassa, samaan aikaan ja saman päämäärän saavuttamiseksi. Yksi ryhmän kehitysprosessin seuraus on ryhmän kiinteyden lisääntyminen (Niemistö 2004, 169).

Seuraavana päivänä kävimme läpi kaikki näytelmän kappaleet yhtyeen kanssa koreografoineen useaan kertaan ja päivän kokonaiskesto lähenteli kuutta tuntia. Kaikki olivat kuitenkin hyvin kärsivällisiä ja saimme paljon aikaan.

6.2 Tekniset läpimenot

Kun yhtye ja valot oli rakennettu, oli aika sulauttaa ne mukaan itse näytelmään. Tähän varasin aikaa kaksi päivää. Kävimme käsikirjoituksen valomiehen kanssa läpi kohtausta kohtaukselta, valotilanne tilanteelta läpi mitä valoja tarvittaisiin ja miten ne tulisi olla suunnattu. Kaikki sujui suuremmitta mutkitta. Tila tosin on hyvin vaikea. Ylhäältä edestä on mahdotonta saada mitään valoa. Lisäksi meillä ei ollut valoihin mitään läppiä

suuntaamaan valokiilaa, joten valon reunat karkailivat ikävästi eikä tarkkoja tilarajauksia voitu valoilla tehdä.

Valmistauduimme ensimmäisen puoliajan tekniseen läpimeneen. Kerroin että aion katsoa asemointeja, musiikin iskuja, rekvisiittoja, vaatteita ja ennen kaikkea valoja. Kun läpimeno alkaa, kerron kohtaus kohtaukselta valomiehelle mitä valoja missäkin voisi käyttää. Hän ei edelleenkään tehnyt muistiinpanoja.

Kaikki muistivat yllättävän hyvin kaiken. Ainoastaan muutamaa kohtausvaihtoa ja yhtä kohtausta jouduttiin hieman tarkentamaan. Tunnissa kaikki oli käyty. Päätimme pitää tauon ja kokeilla samaa vielä uusiksi. Toisen kerran läpimeno meni lähes kokonaan keskeytyksittä. Valot ja äänet olivat vielä hieman epätarkkoja vaihdoissa mutta kaikki kuitenkin tiesivät mitä tekivät joten emme jumittuneet niihin.

Kerroin olevani ylpeä kaikista ja siitä miten kivuttomasti kaikki näytti menevän. Kohtauksissa ja ilmaisussa oli vielä jonkin verran tarkentamista, mutta olimme todella hyvässä vaiheessa kun ensi-iltaan oli kolmisen viikko. Mietin että tähän alkaa kulkea ja näyttää jo aivan melkein näytelmältä!

Toisin kuin kuvittelin, jälkimmäisen puoliajan läpimeno olikin kaikille paljon vaikeampi kuin ensimmäinen. Luulin että yksi läpimeno riittäisi, mutta meidän oli pakko harjoitella se vielä uudestaan muutamain tarkennuksin. Etenkin Suzien painajaisunikohtauksen tekninen toteutus oli haastava. Kohtauksessa tarvittiin paljon valojen ja äänien vaihtelua jotta se erottuisi arkitodellisuudesta ja katsojille selviäisi että kyse on unesta. Tauon aikana kuitenkin harjoittelimme yhtyeen kanssa mahtavan karmivan äänimaiseman kohtauksen taustalle.

Lopuksi puvustaja tuli paikalle ja kävimme läpi jokaisen roolihahmon kohdalla puvustuksen ja rekvisiitan, kaikki vielä tarvitaan. Paljon oli vielä hankittavaa ja tunti että puvustaja joutui nyt todenteolla töihin.

6.3 Ensimmäinen kokonainen läpimeno

Seuraavana päivänä tarkensimme vielä muutamaa kohtausta ilmaisullisesti, jotta koko näytelmän läpimeno olisi mahdollinen. Tekniikan ja yhtyeen mukaantulo ja siihen keskittyminen aiheutti minulle ohjaajana sen, että olin tullut hieman sokeaksi ilmaisulliselle kokonaisuudelle enkä enää tiennyt varmasti mihin asioihin kannattaisi keskittyä. Ensimmäisessä läpimenossa oli katsomassa mukana jälleen myös ohjaava opettajani Eija-Irmeli Lahti. Työpäiväkirjassani kerron mitä tuntemuksia se minussa herätti.

4.1.09. Jännittää. Viime läpimenoista on aikaa. Eija-Irmeli tulee paikalle ja huomaa miten yritän vaikuttaa pätevältä. Puhun näyttelijöille vielä hetken ennen aloitusta ja leikimme tuokion lämmittelyleikkejä. Istun katsomoon ja valomies pyytää yhtäkkiä että kerron hänelle mitä valoja pitää missäkin kohtauksessa olla. Olen hieman häkeltynyt. Sanon että tällä kertaa keskityn näyttelijäntyöhön, tekninen läpimeno on taas ylihuomenna jossa nämä asiat tarkennetaan. Pyydän häntä tällä kertaa tekemään valot siten kuin muistaa.

Teen muistiinpanoja kolmisen sivua. Pieniä asioita. Asemointeja ja yksityiskohtia. Olen tietoinen siitä että huomiokykyyni ohittaa jotain suurempaa. Olen tullut niin sokeaksi esitykselle etten osaa enää katsoa sitä objektiivisesti. Pääosin läpimeno menee mielestäni hyvin. Sen jälkeen on Eija-Irmelin palautteen vuoro.

Pieneksi yllätyksekseni hän aloittaa samasta asiasta kuin viimeksi. Läsnaolo, reagointi ja se etteivät näyttelijät esittäisi mitään. Lisäksi näytelmässä oli kohtia joita hän ei edes ymmärtänyt. Edelleen olen pettynyt siihen että läsnäolo ei vielääkään näy. Se jopa vähän suututtaa. Mitä osaan enää tehdä? Motivaationi alkaa loppua. Eikö tämä nyt vain voisi olla jo hyvä? Mutta ei. Eija-Irmeli on oikeassa ja on hyvä että hän sanoo suoraan asiat mitkä vaativat huomiota. Olen ollut viime aikoina liian leväperäinen. Se on tehnyt hyvää ryhmähengelle mutta nyt on taas aika ottaa ohjat käsiin. palata perusasioihin. Onneksi se on nyt helpompaa kuin aluksi, sillä näyttelijät ovat jo hieman kouliintuneita esiintymään ja osaavat tarvittavat koreografiat. Enää tarvitaan tunteet ja merkitykset niiden taustalle. Eija-Irmeli kiinnittää huomiota loppukohtaukseen missä Suziella on häät mutta sulhasta ei kohtauksessa näy. Olen samaa mieltä hänen kanssaan että sellaisena se ei toimi. Loppu pitää tehdä jälleen kokonaan uusiksi. Abstraktimmaksi. Toistaiseksi koreografia on liian realistinen ollakseen uskottava.

Tämän jälkeen kävimme läpi työryhmän kanssa tulevat aikataulut ja vapautin kaikki muut paitsi näyttelijät. Kerroin kaikki tekemäni muistiinpanot, yksityiskohdat mitkä pistivät silmään. Siirryin kertomaan Eija-Irmelin tekemiä huomioita ja yhtäkkiä huomasin pitäväni intensiivistä monologia näyttelijäntyöstä. Siitä miten näyttelemisen ei ole näyttelemistä vaan se on olemista ja reagoimista. Roolihahmot ovat ihmisiä, henkilöitä. Näyttelijän täytyy lavalla ollessaan lainata alitajuntaansa roolihahmolle. Kaikki liikkeet

ja kaikki sanat syntyvät jostain impulssista. Reagoinnista. Huomasin olevani puheessani epäjohdonmukainen mutta kiihkeä. Toivoin että muut ymmärtäisivät sekavasta puheestani edes jotain. Näyttelijät tuntuivat itsekin olevan vakavissaan.

Minulla ei ollut hajuakaan siitä mitä haluaisin täsmentää, mihin minun pitäisi puuttua, kenen kanssa ja kuinka. Sanoin että haluaisin käydä koko näytelmän läpi kohtaus kohtaukselta ja täsmentää kaikkien johtoajatukset kaikkiin kohtauksiin. Jonna ehdotti että pitäisimme maratontreenit seuraavana päivänä, ainakin sitten saisimme kokonaiskuvan kaikesta. Myös Anne sanoi tässä vaiheessa väistyvänsä ja jättävänsä koreografioiden tunnelmaisun minun käsiini. Aina helpompi niin että tilannetta ohjaa vain yksi ihminen. Silti tunsin olevani pulassa. Kävin läpi huolestuneisuuttani myös työpäiväkirjassani.

4.1.09. Miten saisin yhdessä ainoassa päivässä motiivit kohdilleen? Olen väsynyt ja koko käsikirjoitus ja tarina muuttuvat mielessäni koko ajan enemmän absurdiksi mössöksi josta en pysty hahmottamaan mitään linjoja. Tuntuu etten tajua yhtään mitä haluan sanoa, vaikka enhän minä toisaalta alun perinkään tällä näytelmällä mitään sanoa halunnut. Koko tekstin idea alkaa hämärtyä. Hahmojen kaaret muuttuivat dramatisoidessani sen uusiksi. Tarina ei toimi enää yhtä hyvin ja nyt vasta alan sen tajuta. On pako täsmentää hahmojen ajatuksia ja motiiveja. Sitä paitsi koko esitys kestää enää vain tunnin, eikä väliaikaa tarvita. Melkein nolostuttavan lyhyt musikaaliksi.

7 LOPPUKIRI

7.1 Motiiveihin keskittyminen

On kiinnitettävä huomiota dialogin laatuun, siihen mitä vastavoimia näytelmässä on, missä tekstin huippukohta sijaitsee, miten tilanne vaikuttaa repliikkien sävyyn, miten näytelmä alkaa ja miten loppuu. Kaikkien ryhmän jäsenten on tiedettävä mitä he tekevät ja miksi (Seimola 1987, 32). Oli siis aika pitää pitkät harjoitukset jossa koko näytelmä käytäisiin läpi hahmojen motiivien kannalta. Taakka tuntui pelottavalta mutta osoittautui onneksi hyvinkin hedelmälliseksi.

Aloitin päivän lämmittelyleikeillä. Tunnelma oli hyvä ja lämmin. Kaivoin esiin harjoituskauden alussa tehdyt paperit joissa jokainen roolihenkilö on hahmoteltu toiveineen, pelkoineen ja elinkaarineen. Pyysin jokaista palauttamaan mieliinsä millaisesta hahmosta on lähdetty liikkeelle ja esittelemään roolihahmonsia muille. Kysyin jokaiselta näyttelijältä vielä kaksi tarkentavaa kysymystä: Mikä on sinun hahmosi pääpyrkimys tämän näytelmän aikana? Entä mikä estää hahmoasi pääsemästä siihen? Tämän jälkeen pyysin vielä sana kerrallaan tarina -tekniikan avulla näyttelijöitä kertomaan näytelmän juonen. Juoni vaikutti hyvin löyhältä näyttelijöiden mielessä joten hyvä että kertosimme yhdessä hahmot ja tarinan.

Aloimme käydä näytelmää läpi alusta asti, kohtaus kohtaukselta siten, että keskeytin kohtauksen vähän väliä ja kysyin roolihahmolta miksi hän sanoo jonkun repliikin, tai miksi hän tekee jonkin liikkeen. Jos näyttelijällä ei ollut vastausta, mietimme sitä yhdessä ja minä tein ehdotuksia. Muutamassa kohdin tämä oli todellakin tarpeen. Vaikka turhautumista tuntui olevan ilmassa, saimme yhdessä hyödyllisiä oivalluksia roolihahmoista. Kun päivä oli kestänyt yli kuusi tuntia, alkoivat sekä näyttelijät että minä olla väsyneitä. Ei ollut kannattavaa jatkaa enää vaikka muutama kohtaus on vielä käymättä. Kysyin kaikilta oliko tästä mitään hyötyä ja he vastaavat että oli. Toivoin että se myös näkyisi ulospäin.

Seuraava läpimeno meni jo paljon sujuvammin. Huomasin itse muutoksen tapahtuneen. Myös valomies päätti vihdoinkin tehdä muistiinpanot vaihtuvista valotilanteista ja kaikilla tuntui olevan hyvä mieli näytelmän etenemisestä.

7.2 Uusi loppuratkaisu

Olimme keskustelleet Annen kanssa hyvin pitkään ja hartaasti siitä miten näytelmä loppuisi. Ensi-iltaan oli enää viikko mutta loppu täytyi tehdä uusiksi. Häät ilman sulhasia ei toimisi realismin tasolla, joten päätimme tehdä lopun hääkohtauksesta Suzien kuvitelman. Näytelmä jää auki ja katsojalle jää ratkaistavaksi mitä Suzielle ja Tonille tapahtuu. Seuraavaan läpimenoon myös Eija-Irmeli oli tulossa. Aloitimme päivän ajoissa jotta ehdimme harjoitella loppukohtauksen uusiksi ja tarkentaa roolihahmojen motiivit kohtauksiin mitkä olivat edellisenä päivänä jääneet kesken. Työpäiväkirjassani kerroin päivän kulusta.

11.1.09. Minua ärsyttää mennä harjoituksiin. Näytelmä on jo niin loppusuoralla että en jaksaisi keskittyä tähän enää. Alan herpaantua. Kun saavun paikalle ja näen innostuneet näyttelijät, tunne kuitenkin katosi nopeasti. Aloitan harjoitukset lukuisilla lämmittelyleikeillä. Minun täytyy saada itsenikin käyntiin. Tämän jälkeen jatkamme kohtausharjoitusten hiomista ja tarkentamista siitä mihin viimeksi jäimme. Paljoa ei ole jäljellä joten kaikki sujuu helposti. Sitten selitän näyttelijöille miten uusi loppuratkaisu tulisi menemään. Kohtaus on osa Suzien päässä tapahtuvaa maailmaa joten alan ohjata kohtausta sen mukaan. Teen hahmoista absurdeja ja Suziesta nukkemaisen onnellisen. Mielestäni kohtaus toimii.

Anne saapui paikalle ja alkoi tehdä viimeistä koreografiaa, Suzie-teemakappaletta. Itse osallistuin myös sen ohjaamiseen ja ehdottelin tarkennuksia sen mukaan mitä minulle tuli mieleen. Loppukohtauksesta tuli yllättävänkin voimakas. Onneton loppu. Olin siihen tyytyväinen. Koreografia oli visuaalisesti hieno, massiivinen ja vaikuttava. Myös lavasteet olivat hienoja. Olin tyytyväinen näyttämökuvaani. Se näytti teatterilta. Eija-Irmeli saapui paikalle katsomaan läpimenoa. Kerron tästä myös työpäiväkirjassani.

11.1.09. Huomaan olevani hermostunut ensimmäistä kertaa. Minulla on absurdi pelko siitä että näyttelijät ovat yhtäkkiä unohtaneet kaiken tarkennuspäivistä. Että kaikki menee Eija-Irmelin mielestä yhtä heikosti kuin aiemminkin. Että en ehdi kertoa kaikille tapahtuneista muutoksista. Että loppukohtaus ei toimikaan. Juoksen sinne tänne ja yritän selittää kaikille kaikkea olennaista yhtä aikaa.

Läpimenon aikana vaihtelen paikkaani katsomossa nähdäkseni miltä esitys näyttää mistäkin kulmasta katsottuna. Olen tyytyväinen siihen miten näyttelijät toimivat. Kyllä jotain on tapahtunut. Loppukohtaukseen ei valoja ole vielä tehty ja yhtyekään ei tiedä milloin aloittaa mutta kohtaus menee silti mukavasti. Näytelmän loputtua Anne ei pysty sanomaan mitään, sillä hän on aivan kyyneleissä. Minunkin mielestäni loppu on vaikuttava.

Minua jännittää hyvin paljon mitä Eija-Irmeli sanoo. Hänen kasvoillaan on hymy ja hän kertoo olevansa positiivisesti yllätynyt siitä kaikesta mitä olemme saaneet aikaan. Hänen mielestään esitys on mennyt paljon eteenpäin ja hän kehuu meitä. Olen vilpittömän iloinen ja ylpeä. Hän vielä käy läpi kanssani muutaman asian johon hän kehottaa kiinnittämään huomiota. Olen hänen kanssaan samaa mieltä. Ei näytelmä vielä valmis ole ja minullakin on paljon sanottavaa työryhmälle. Etenkin kohtausten vaihdot ovat vielä liian hitaita. Eija-Irmeli ehdottaa vaihtoihin taustamuusikkia. Sitä täytyy kokeilla.

Hyvä näytelmä on johdonmukainen, looginen ja todentuntuinen vaikka se ei juonen tasolla antaisikaan valmista ratkaisua vaan päättyisi kysymykseen johon meidän täytyy etsiä vastausta. Elävä teatteri tarkoittaa rohkeaa, avointa suhdetta omaan aikaan,

maailmaan ja uskoa ihmiseen ja elämään (Seimola 1987, 25). Koin todellakin että tällä kertaa jotain teatterin olemuksesta oli todella saavutettu. Se näkyi sekä näyttelijöissä ja sitä kautta myös katsojien reaktioissa.

Eija-Irmeli halusi puhua vielä koko yöryhmälle ja kehui sitä miten paljon olimme menneet eteenpäin. Kaikki tuntuivat olevan otettuja. Aloitin myös oman loppupalautteeni johon meni aikaa melkein kaksi tuntia. Myös Jurvan sanomien toimittaja oli paikalla ja haastatteli meitä samanaikaisesti (Liite 5). Päivä oli todella pitkä; yhteensä yhdeksän tuntia. Menimme silti hyvin paljon eteenpäin. Jostain syystä pelkäsin edelleen että näyttelijät unohtaisivat yhtäkkiä kaiken kontaktin ja alkaisivat tehdä roolia rutiininomaisesti. Tunsin tarvetta teroittaa että älkää nyt unohtako mitä olette saavuttaneet!

7.3 Viimeiset läpimenot

Kun ensi-iltaan oli viikko aikaa, oli jäljellä vielä neljä läpimenoa. Viimeinen niistä oli kenraali, johon koeyleisöksi kutsuttiin työryhmän perheitä ja läheisiä. Myös käsiohjelma saapui painosta ja olin siihen hyvin tyytyväinen (Liitteet 9 ja 10). Koska näytelmän loppu oli tehty täysin uusiksi, käytimme sen harjoitteluun aikaa myös läpimenojen ulkopuolella. Kuvailen erään läpimennon hermostuneita tunnelmiani työpäiväkirjassani.

12.1.09. Tänään käydään uutta loppua läpi valojen ja äänitehosteiden kanssa ja sen jälkeen on läpimeno. Huomaan olevani taas kireä. Se ärsyttää minua itseäni mutta huomaan että näytelmästä on tullut minulle tärkeä. Toivottavasti näyttelijät eivät menetä hermojaan, kun itsestäni tuntuu että tiuskin heille jatkuvasti. Suunnittelen valot loppukohtaukseen ja yhtye saa tehdä siihen samankaltaista äänimaisemaa kuin aiemmassa painajaiskohtauksessa. Myös koreografiaan ja ilmaisuun tulee tarkennuksia. Käymme lopun läpi kolme kertaa eikä se vielääkään ole täydellinen, mutta tässä vaiheessa tarpeeksi hyvä.

Päätin Eija-Irmelin ehdotusta mukaillen lisätä muutamaan kohtausvaihtoon musiikkia, joten selitin yhtyeelle missä kohtaa pitäisi kuulua kitaraa tai saksofonia ja minkä kappaaleen teemaa pitäisi soittaa. Ennen alkua jouduin tähdentämään vielä kaikille, miten tärkeää on että jokainen huolehtii omat rekvisiittansa ja tavaransa joka kerta paikoilleen, ettei se jäisi muiden tehtäväksi. Muutamalla viime kerralla ylimääräistä tavaraa oli jäänyt lojumaan tilaan toisten jäljiltä.

Harjoittelimme läpimenossa myös yleisön sisääntulon. Läpimeno meni melko hyvin, vaikka muutaman kerran jouduin sen keskeyttämään, etenkin kohtausvaihtoja hiottaessa. Huomasin kirjoittavani vihkooni sillä kertaa runsaasti hyvä-alkuisia lauseita. Loppukohtaus meni teknisesti vielä hieman ontuvasti. Samat ohjeet piti antaa monta kertaa. Toisaalta valomies oli kipeänä, joten luotin siihen ehkä myöhemmin menisi paremmin.

Seuraavassa läpimenossa Eija-Irmeli oli viimeistä kertaa katsomassa näytelmää ennen ensi-iltaa. Kaikkien epäonneksi Jonna saapui harjoituksiin kuumeessa. Minä kehotin häntä ottamaan läpimenon rauhallisesti. Halusin kokeilla myös miltä kuulostaisi jos taustalla soisi hiljainen musiikki aina kun kohtaus tapahtuu baarissa. Lämmittelimme, Eija-Irmeli saapui paikalle ja aloitimme läpimenon.

Läpimeno meni kutakuinkin hyvin. Tosin Jonnan kuumeinen olo tila vaikutti hänen suoritukseensa, eikä hän esimerkiksi pystynyt ollenkaan laulamaan. Loppu oli edelleen epätarkka ja näytelmän loputtua Jonna pyysi anteeksi kun pilasi koko näytelmän. Totesin että etkä pilannut, olet vain kipeä. Eija-Irmeli antoi jälleen palautetta ja Jonna pyysi lupaa lähteä kotiin. Totesin että parempi tosiaan että hän menisi nyt rauhassa parantumaan. Eija-Irmeli antoi viimeisen kerran palautetta, josta kerron lisää työpäiväkirjassani

13.1.09. Eija-Irmeli kiinnittää joihinkin pieniin asioihin huomiota mitkä itsekkin olin pannut merkille. Läpimeno on mennyt aiemmin paremminkin. Näytelmän loppuun Eija-Irmeli vielä ehdottaa että tulisi jotain musiikkia tai ääntä ettei se loppuisi aivan kuin seinään. Olen hieman eri mieltä mutta lupaan harkita asiaa. Onhan siinä ideaa. Antaa ihmisille aikaa tajuta mitä lopussa tapahtuu. Päätän kokeilla miltä näyttäisi jos näytelmä loppuisi hidastuviin sydämenlyönteihin kun pimeys on laskeutunut. Minua jännittää paljon. Mikä on yleisön vastaanotto? Päätän antaa palautteen vasta seuraavan läpimenon alussa, sillä kaikki eivät ole enää paikalla. Katsotaan mitä yksi välipäivä tekee näytelmälle. Enää yksi läpimeno ennen kuin koeyleisö tulee.

7.4 Kaikki loksahda paikalleen

Ennen ensi-iltaa oli vielä tekemistä. Tein lisäyksiä vielä viime tingassa, yleinen tunnelma oli kireä ja loppukohtaus tuntui tarvitsevan enemmän aikaa kuin mitä meillä oli käytettävissämme. Harjoitustunnelmia heijastelin myös työpäiväkirjassani.

15.1.09. Tänään minulla on paljon sanottavaa. Olen päättänyt että basisti saa tehdä loppuun vielä sydämenlyöntejä bassollaan, mutta sen testaaminen jää nyt kenraaliin, sillä hän ei päässyt tänään paikalle. Sanon kaikki asiat mihin itse kiinnitin viime läpimenoissa huomiota, sekä sen lisäksi Eija-Irmelin huomiot. Myös Annella tuntuu olevan paljon sanottavaa koreografioista. Jonna oli viimeksi kuumeessa, joten suuri osa kritiikistä kohdistuu häneen. Muutenkin koen että tänään kaikilla on enemmän tai vähemmän heikko tunnelma. Osa näyttelijöistä tuntuu jopa hieman masentuvan tämän päivän kritiikistä. He kokevat ehkä olevansa huonoja ja me yritämme Annen kanssa selittää, että näytelmä kyllä toimii. Asiat, mitä sanomme, ovat pientä yksityiskohtien hiomista. Vaikka mitään ei korjattaisi, näytelmä toimisi silti. Anne vielä mainitsee että se, että voimme keskittyä yksityiskohtiin, tarkoittaa sitä että näyttelijät ovat saaneet kokonaisuuden toimimaan, eikä suuriin linjoihin tarvitse enää puuttua.

Lämmittelimme näyttelijöiden kanssa ennen läpimenoa jotta saisin edes hieman tunnelman rauhoittumaan. Pyydän että jokainen kertoo tunteuksistaan tässä hetkessä. Tunnelma on todellakin apea. Fyysinen lämmittely auttaa kuitenkin jonkin verran tunnelman vapautumiseen.

Läpimeno meni kuin menikin hyvin. Kiinnitin huomiota moneen hyvään ja parantuneeseen seikkaan. Samoin Anne. Laura ammensi jostain yllättäen aivan uutta ja mahtavaa voimaa omaan hahmoonsa. Jonna otti kaikki korjausehdotukset vastaan. Läpimenoa jälkeen tuntui hyvältä antaa palautetta kaikille. Loppukohtaus tosin vielä vaati hiomista, mutta päätimme tehdä sen lauantaina ennen kenraalia.

Kenraali on viimeinen harjoitus ennen ensi-iltaa. Kenraaliin kuitenkin saapuu koeyleisö paikalle joten olin jännittynyt siitä millaisia reaktioita yleisön läsnäolo tuottaisi. Työpäiväkirjassani kerron päivän kulusta.

17.1.09. Kenraalipäivä. Tulemme paikalle jo monta tuntia etuajassa. Tarkoituksena on mennä loppukohtaus läpi muutaman kerran ennen varsinaista kenraalia. Tunnelma vaikuttaa hyvältä, vaikka itse olenkin hieman levoton ja jännittynyt. Anne vaikuttaa hyvin hermostuneelta. Lohdutan ja kannustan häntä. Ainakin minulle hän on korvaamaton. Selostan basistille ajatukseni sydämenlyönneistä kun näyttämö pimenee. Kitaristi keksii tehdä kitarallaan taustalle vielä vaimeaa ulinaa. Kaikki kuulostaa hyvältä. Käymme loppukohtauksen läpi kaksi kertaa ja tarkennamme valoiskuja, musiikki-iskuja ja näyttelijöiden ilmaisua ja liikkumista. Lopuksi käymme vielä läpi loppukohtauksen edeltävän kappaleen ja siitä tulevan vaihdon loppukohtaukseen. Se menee tarpeeksi hyvin. Kello alkaa olla paljon ja kaikkien pitää päästä valmistautumaan.

Aikataulu alkaa venyä. Kerään työryhmän kokoon muutamaankin eri otteeseen ennen esityksen alkua. Sanon muutaman sanasen, lämmittelim-

me ja laulamme vielä yhdessä teemakappaleen. Aikaa ei jää paljoa ennen kuin koyleisö tulee sisään. Jännittää hieman. Toivotan yleisön tervetulleeksi ja kiitän kaikkia että he ovat päässeet paikalle. Tämä on viimeinen kerta kun teen muistiinpanoja. Kenraali menee, kuten kenraalin kuuluikin mennä. Muutamia repliikkien unohduksia ja muutama tekninen virhe. Erehdyksiä joita ei ole koskaan aiemmin sattunut. Laitan sen jännityksen syyksi. Kun näytelmä loppuu, on hiljaisuus katsomossa rikkomaton. Useat pyyhkivät silmäkulmiaan. Tunnelma on hieno. Sanon vielä jotain yleisölle lopuksi ja päästän heidät pois. Kerään työryhmän kasaan ja kehun heitä. Totta kai sanon myös mitä parantamisen varaa on mutta kaiken kaikkiaan kokonaisuus on hyvä. Tämä on nyt sitten tässä. Ensi-ilta on huomenna. Tämä on nyt vihdoinkin tässä ja olen siihen tyytyväinen.

Ei taidetta voi tehdä. Se syntyy. Sille voi tehdä parhaansa, luoda olosuhteet, mutta vasta yhdessä muiden kokijoiden – osallistujien, katselijoiden kanssa se voi muuttua taiteeksi. Taide on voimakas tunnekokemus eikä sitä voi pakottaa tai estää (Ventola & Renlund, Paavilainen 2005, 128). Tämän sain todellakin huomata yleisön ja esiintyjien tunnelmassa kenraalin jälkeen.

Pitkän uurastuksen jälkeen ensi-ilta koitti vihdoinkin ja paikalle tuli paljon yleisöä. Kuten aina, ensi-ilta on jännittävä päivä. Tällä kertaa koin sen erityisen jännittäväksi sillä olinhan lähtenyt Teuvalta pois vuosia sitten ja nyt koin, että oli aika lunastaa teuvalaisen luottamus ”maailmalla” hankittuun teatteriosaamiseeni. Teetin yleisölle myös vapaaehtoista kyselyä jonka he saivat täyttää ennen näytelmän alkamista. Kyselyssä halusin keskittyä siihen mistä he olivat saaneet tiedon esityksestä ja mikä sai heidät tulemaan paikalle. Minua kiinnosti se, mikä ylipäätään saa ihmiset liikkeelle Suupohjan alueella ja etenkin Teuvalla. Halusin tietää miten pienellä paikkakunnalla sana leviää, olivatko ihmiset kuulleet musikaalista puskaradion kautta vai lukeneet lehtiä. Ensi-iltapäivästä kerron työpäiväkirjassani.

18.1.09. Ensi-ilta. Minua jännittää hyvin paljon. Tulemme taas ajoissa paikalle. Anne vaikuttaa vielä hermostuneemmalta kuin eilen. Hän järjestele käytännön asioita, lippuja, kuvia seinille, kahvitusta, kaikkea mahdollista. Minuakin jännittää mutta yritän pitää itseni koossa. Järjestelen näyttämöä ja kokoan työryhmää kasaan. Harjoittelemme loppukiitokset muutamaan kertaan. Puhun kaikille kannustavia sanoja, vedän lämmitteilyleikkejä ja laulamme taas teemakappaleen yhdessä. Lopulta yleisöä alkaa tulla sisään ja kaikkia jännittää. Tunnelma kohoaa. Aula on täynnä. Esitykseen myydään miltei sata lippua.

Yleisö reagoi esityksessä hyvin ja näytelmän loputtua loppukiitosten jälkeen sanon vielä yleisölle muutaman sanan. Sivistystoimi kukittaa meidät

ja omaiset ryntäävät lavalle antamaan omia lahjojaan ja kukkiaan työryhmälle.

Kun yleisö on poistunut, kerään työryhmän vielä kasaan. Kaikki jakavat toisilleen esi-iltalahjoja ja kaikilla on hyvä mieli. Anne on hankkinut kaikille kuohuviiniä jota juomme yhdessä. Ensi-iltajuhlia ei varsinaisesti ole, joten vietämme hetken yhdessä tällä tavoin. Seuraavan viikonlopun he saavatkin pärjätä ilman minua. Toivotan hyvästit kaikille ja poistun. Heitä tulee ikävä. Hassua miten tärkeä ja hyvä näytelmä tästä tulikin, vaikka alun perin vihasin koko ajatusta, koko projektia, koko prosessia, paikkakuntaa, kaikkea. Voin sanoa olevani ylpeä itsestäni että tein kuin teinkin sen ja nyt se loputon itku ja hampaiden kiristys vihdoin on ohi.

7. LOPPUPOHDINTA

Esityksiä Suzie – musikaalilla oli yhteensä seitsemän kahden viikon sisään. Katsomo-paikkoja jokaisessa esityksessä oli n. 150. Yhteensä esityksen näki 358 katsojaa, joista reilut 50 oli vapaalippulaisia. Paikallisessa mediassa musikaali huomioitiin hyvin, sekä ennen esityksiä, niiden aikana että myös esitysten jälkeen (Liitteet 6-9). Tulostin myös 200 kappaletta yleisökyselyitä, jotka jaettiin käsiohjelmien välissä katsojille ennen esitystä (Liitteet 12 ja 13). Täytettyjä kyselyitä sain takaisin 82 kappaletta. Yleisökyselyyn vastanneista yli puolet kertoi saaneensa musikaalista tiedon lehtijutun tai ilmoituksen perusteella. Vajaa puolet oli kuullut esityksestä tuttavaltaan, joten myös puskaradio toimi hyvin tärkeänä osana tiedotuksessa. Puolet vastaajista kertoi tulleensa kuitenkin katsomaan musikaalia siitä syystä että joku heidän tuttavansa oli mukana projektissa. Mielestäni tämä kertoo musikaalin paikallisuuden tärkeydestä. Sama projekti esimerkiksi Helsingissä ei välttämättä olisi saanut yhtä suurta yleisön tietoisuutta ja median huomiota, puhumattakaan siitä miten tärkeä projekti oli siinä mukana olleille pienen paikkakunnan nuorille.

Vastaajat saivat myös kirjoittaa vapaasti mistä syystä he tulivat katsomaan näytelmää. Yhdessäkään vastauksista ei mainittu mielenkiinnon kohteeksi näytelmän teemaa tai aihepiirejä, vaan pääosin kiinnostus nuoriin, musiikkiin, paikallisiin tapahtumiin tai halu nähdä tuttuja ihmisiä lavalla. Onko kyseisen kaltaisissa projekteissa siis yhdentekevää mitä esitys käsittelee, vai olisiko yleisömäärä ollut vieläkin suurempi mikäli aihe olisi koettu kiinnostavammaksi? Esitys kertoi ennen kaikkea nuorista aikuisista ja heidän elämästään ja valinnoistaan. Silti vaikutti siltä että nuoret aikuiset olivat esityksen kat-

sojista vähemmistössä. Hienoa oli silti se että tekijöistä valtaosa kuului juurikin kohde-ryhmään, ja näytelmän aihepiirit herättivät hedelmällistä keskustelua harjoituskauden aikana, sekä myös harjoitusajan ulkopuolella.

Itse asuin Teuvalla kahdeksantoista vuotta. Sinä aikana Teuvalle tuli kerran ammattiohjaaja (Eija-Irmeli Lahti) tekemään paikallisten harrastajien kanssa näytelmää. Kyseessä oli Lastenmusikaali *Haukikuningas*, josta sain roolin ilkeänä, lapsia syöväenä hirviönä. Näytelmässä mukana oleminen oli minulle äärettömän tärkeä koulu oman ammatinvalintani kannalta. Kysyin myös *Suzie* – draamamusikaalissa mukana olleelta työryhmältä mitä he itse saivat irti kokemuksesta. Moni kertoi saaneensa hienoja kokemuksia ja muistoja, sekä hyvää näyttelijäntyöllistä ja musiikillista harjoitusta. Ja koska musikaalissa käytettiin Teuvalaisten tekemiä kappaleita, myös niiden tunnettuus lisääntyi Suupohjalaisen yleisön keskuudessa.

Vaikka Teuvalla on jokavuotista revyy- ja kesäteatteritoimintaa, on sääli että varsinaisia ammattiohjaajia tulee pienille paikkakunnille kovin harvoin. Tässä näenkin työsarkaa monelle teatteri-ilmaisun ohjaajalle. Teatteri-ilmaisun ohjaajalla on valmistuessaan työkalupakki, joka soveltuu nimenomaan harrastajaryhmien ohjaamiseen. Monesti joudutaan työskentelemään ei teatteriksi tarkoitetuissa tiloissa, ei teatteriin tarkoitettulla kalustolla, ei valmiilla tekstillä ja ihmisten kanssa joilla on vain vähän, tai ei ollenkaan kokemusta teatterista. Teatteri-ilmaisun ohjaajaksi valmistuneella henkilöllä on usein perustiedot ryhmän toiminnasta, esiintymisestä ja näyttelijäntyöstä, ohjaamisesta, dramaturgiasta, käsikirjoittamisesta, esitystuotannosta, tekniikasta, lavastuksesta, puvustuksesta ja monesta muusta osa-alueesta. *Suzieta* ohjatessani sain käyttää näistä taidoista useita ja välittää tietotaitoani eteenpäin siellä missä sitä on vähemmän. Vaikka olin huolissani ja kireänä useaan otteeseen projektin onnistumisesta, oli se minulle korvaamaton kokemus teatteri-ilmaisun ohjaajana, joka takataskussani uskallan lähteä kohti melkein millaisia tahansa uusia haasteita!

LÄHTEET

Julkaisut

Hotinen, Juha-Pekka 2002. Tekstuaalista häirintää. Helsinki: Like.

Niemistö, Raimo 2004. Ryhmän luovuus ja kehitysehdot. Tampere: Palmenia-kustannus.

Seimola, Arja 1987. Kurkistetaan kullisseihin, Taide- ja ympäristökasvatus. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Ventola, Marjo-Riitta & Renlund, Micke 2005. Draamaa ja teatteria yhteisöissä. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian julkaisuja.

Weston, Judith 1999. Näyttelijän ohjaaminen, Kuinka luoda vaikuttavia esityksiä televisioon ja elokuvaan. Jyväskylä: Gummerus.

Tutkimusmateriaali

Suzie – Draamamusikaali, 2008. Anne Ylihärtilän ja Mirella Pekkosen alkuperäisidean pohjalta, sekä Janne Länsimäen, Henriikka Iatvan ja Juho Rinta-Runsalan kirjoittamista kappaleista käsikirjoittanut Maria Malmström

Suzie - Draamamusikaali, 2008. Anne Ylihärtilän ja Mirella Pekkosen alkuperäisidean pohjalta, sekä Janne Länsimäen, Henriikka Iatvan ja Juho Rinta-Runsalan kirjoittamista kappaleista käsikirjoittanut Maria Malmström. Dramatisoinut Mirella Pekkonen.

Työpäiväkirjani Suzie – draamamusikaalin harjoituksista ajalta 08/2008 – 01/2009

Yleisökyselyt esityksen katsojilta

Internet

Teuva. [verkkajulkaisu] <<http://fi.wikipedia.org/wiki/Teuva>> (luettu 6.4.2009)

Liite 1. Iikka 21.8.2008

Teuvan Suzie-musikaalin pohjana ovat paikallisten bändien laulut

TEUVA

Jorma Havula

Teuvan Elävän Musiikin yhdistys Teemu ry tekee 20-30-vuotiaiden nuorten aikuisten elämästä kertovan draamamusikaalin, jonka ensi-ilta on tammikuun puolivälissä. Musikaalin nimi on Suzie ja sen on käsikirjoittanut helsinkiläinen Marja Malmström teuvalaisten bändien tekemien laulusanoitusten pohjalta.

Yhtäkään uutta biisiä ei ole tehty tätä varten. Malmströmille koottiin bändien tekemien laulujen sanat, joista hän siten koosti aika vapaasti käsikirjoituksen, kertoo tuottaja Anne Ylihärtilä.

Sanoituksia ovat tehneet esimerkiksi Janne Länsimäki, Juhon Rinta-Ruusala, Henriikka Latva ja Niko Huhtala. Osa lauluista on tullut tutuksi ainakin niille, jotka ovat käyneet vaikkapa bändin Kuudes Kuu tai J. Länsimäki & Riisuttu morsian-yhtyeen keikoilla.

Musikaalissa on kolme näyttämöroolia naisille ja neljä miehille. Miesrooleihin haetaan vielä esiintyjä, mutta naisroolit on selvä, sillä niissä näyttelevät jurvalainen Jonna Väyrynen sekä teuvalaiset Eeva Åkerblad ja Laura Kujala.

Biisejä emme ole vielä kuulleet emmekä käsikirjoitusta nähneet, mutta täysillä lähdeäänä esiintymään, nauratti Eeva Åkerblad tiedotustilaisuudessa keuviikkona.

Edessä vasemmalta katsoen ovat musikaalin kolme naisnäyttelijää: Eeva Åkerblad, Jonna Väyrynen ja Laura Kujala. Esityksen ohjaa Mirella Pekkonen (oikealla). Tuottaja toimii Anne Ylihärtilä ja musiikista vastaa Janne Länsimäki. Kuva: Jorma Havula

Ei sovi perheen pienimmille

Näytelmän ohjaa teuvalaissyntyinen Mirella Pekkonen, joka tuli kesällä tutuksi TV 2:n nuortenohjelma Summerin juontajana. Kysymyksessä on hänen toinen ohjaustyö ja samalla loppu-työ Helsingin ammattikorkeakoulu Metropolissa, jossa hän opiskelee viimeistä vuotta teatteri-ilmaista.

Pekkonen sanoo innostuneensa heti ohjaustyöstä, kun koko idean äiti Anne Ylihärtilä oli sitä hänelle ehdottanut. Käsikirjoittaja Malmström oli Pekkonen löytö, sillä he ovat opiskelukaverit.

Musikaali ei ole tarkoitettu aivan perheen pienimmille, koska se kertoo aika rankoistakin asioista. Lähden tekemään tätä innolla ja innostuneina näiden ihmisten kanssa. Toivon saavani ihmisiä irti asioista ja tarinan, joka koskettaa.

Ylihärtilä lisäsi, että musikaalissa on mukana komiikkaakin, mutta lopulta kuitenkin tulee "tippa linsiini".

Teksti on hyvä ja lopullinen versio valmistuu lähiaikoina.

Lauluja musikaali sisältää 11 ja musiikista vastaa Teemun puheenjohtaja Janne Länsimäki. Hän on säveltänyt musikaalin teemakappaleen ja kokoa esityksiin live-bändin lähinnä Kuudes Kuu ja Riisuttu morsian-yh-

Summeri-Mirella haluaa ohjata nuoria harrastajanäyttelijöitä

TEUVA

Jorma Havula

Teuvalaissyntyinen Mirella Pekkonen, 24, tuli kesän aikana tutuksi TV 2:n Summeri-ohjelman juontajana.

Helsingissä jo monta vuotta asuneen Mirellan ammatitahaveena ei ole kuitenkaan televisiojuontajan hommat, vaan nuorten harrastajanäyttelijöiden ohjaaminen. Sitä hän saakin kokeilla tänä syksynä ohjattaessa Teuvalla nuorten aikuisten elämästä kertovan draamamusikaalin.

Millaista oli juontaa Summeria?

– Aluksi tosi jännittävää ja hektistä, loppua kohti rentoa ja mukavaa.

Jätkö joku lähetyspäivä erityisesti mieleesi?

– Päällimmäisenä jäi mieleen viimeinen lähetys 8. elokuuta. Tuntuu, että silloin olin itse rennoimmillani. Olo oli myös hieman haikaa. Meillä oli puvut päällä ja vettä satoi ihan kaatamalla, mutta se ei haitannut.

Kesällä TV 2:lla pyörineen nuortenohjelma Summerin juontaja Mirella Pekkonen ohjaa tänä syksynä Teuvalla musikaalia. Ensi kesän mahdollisesta Summeri-pelistä hänellä ei ole tietoa. Kuva: Jorma Havula

Miten pääsit Summeriin töihin?

– Koululle tuli talvella koeesiintymisilmoitus, että Summeriin haetaan juontajaa. Päätin kokeilla, kävin parissa koeesiintymisessä ja siten he ottivat minut.

Olitko aiemmin tehnyt te-

levisiotöitä?

– En varsinaisesti.

Yllättikö mikään juontohommissa?

– Tottakai. Varmaan se hektisyys eniten. Aikataulujen piti pitää ja oli tekemisen meininki.

Ohjelmaa tehtiin Helsingin

umastadionilla. Oliko siellä paljon ulkopuolisia päällistelijöitä?

– Oli riippuen vähän vierasta. Esimerkiksi Disco Ensemble, Lovexin, Uniklubin ja Negativen tullen siellä oli aivan älyttömästi teini-ikäisiä kuuntelemassa ja metsästävässä nimissä. Se toi mukavan lisän ohjelmantekoon.

Miten tulit toimeen juontajakaverisi Kalle Lindrothin kanssa?

– Hyvin. Jännitin kyllä vähän etukäteen, kun hän on tehnyt niin paljon kaikenlaista kuten näytellyt Kotikadussa ja hänellä on se Smakyhtye. Lisäksi meillä on aika iso ikäero, kuusi vuotta. Koekuvausista lähtien meillä heti kuitenkin synkkäsi. Hän on rento typpi.

Jatkatko Summerissa ensi kesänä?

– En tiedä. Joulun välipäivinä juonnan kyllä Talvisummerin.

Opiskelet teatteri-ilmaisun ohjaajaksi Helsingissä ammattikorkeakoulussa Metropolissa. Mikä sinusta tulee

isona?

– Minua kiinnostaa työ nuorten kanssa ja draaman opettaminen. Haluan ohjata harrastajanäyttelijöitä ja opastaa hellästi erityisesti nuoria imaisemaan itseään.

Olet kotoisin Teuvalla. Mitä vanha kotipaikka sinulle merkitsee?

– Tosi paljon. Nuorena täällä ei ollut kovin paljon mahdollisuuksia harrastaa teatteria ja sitä minulle on jäänyt kytymään joku näyttämisen halu. Täällä, kuten koko Pohjanmaalla, on nuorissa valtavasti potentiaalia ja lahjakkuutta, ja minulle on tärkeää koettaa näyttää, ettei kaikki pyöri kehäkolmonen sisäpuolella.

Jätkkö pääkaupunkiseudulle vai tuletko joskus takaisin?

– En minä ainakaan pääkaupunkiseudulle jää ja voin aivan hyvin tulla tänne takaisin. Haluan levittää omaa ammattiosaamistani ja antaa sitä kautta ihmisille mahdollisuuksia harrastaa.

teistä.
– Näiden soittajien on helpo esittää kappaleita, koska ne

ovat heille entuudestaan tuttuja. Bändit jatkavat silti erillään muuten, sanoi Länsimäki.

Näyttelijöiden lisäksi musikaalissa on mukana maskeeraajia, kampaajia, lavastajia ja

muuta väkeä niin että koko esitys työllistää yhteensä yli 20 henkeä. Palkkaa ei kenellekään

makseta, mutta Ylihärtilä lupasi hyvät bileet, jos esitykset vetävät paljon yleisöä.

Liite 2. Tejuka 27.8.2008

Teemulta draamamusikaali Suzie

Teuvan Elävän Musiikin Yhdistys Teemu ry:n riveissä tapahtuu jälleen, kun yhdistyksen porukka toteuttaa paikallisten bändien kappaleisiin pohjautuvan draamamusikaalin. Musikaalin ohjaa **Mirella Pekkonen** lopputyönään Helsingin ammattikorkeakoulu Metropolialle.

— Idea on kehitelty jo kauan. Puolitoista vuotta sitten puhuin siitä Mirellalle, joka innostui heti, tuottaja **Anne Ylihärstilä** muistele.

Parivaljakko hahmotteli tarinan kappaleiden ympärille, josta Pekkonen opiskelijatoveri **Maria Malmström** muokkasi vapaasti käsikirjoituksen. Suzie on Pekkonen toinen ohjaustyö.

— Upeaa että saan tulla tänne tekemään innostuneiden nuorten kanssa. Toivon että ihmisillä on kivaa olla mukana ja lopputulos on onnistunut ja tarina koskettaisi yleisöä, ohjaaja summaa.

Pekkonen toivoo työryhmältä kärsivällisyyttäkin.

— Olen vielä opiskelija, ja valmiita vastauksia joka asiaan ei välttämättä heti löydy.

Tippa linssissä

Musiikin sovituksista ja johdosta vastaa Teemu Ry:n puheenjohtaja Janne Länsimäki, joka on myös musikaalin teemabiisin, Suzien takana.

— Kaikki biisit olivat jo olemassa, ja ne saattavat olla tuttuja J.Länsimäki & Riisutun Morsiamen sekä Kuudennen Kuun keikoilta. Nyt upeat kappaleet saadaan tätäkin kautta suu-

Mirella Pekkonen, Anne Ylihärstilä, Jonna Väyrynen, Eeva Åkerblad, Laura Kujala ja Janne Länsimäki tupaavat laadukkaan draamamusikaalin.

remman yleisön tietoisuuteen, Ylihärstilä iloitsee.

Kappaleiden takana ovat lisäksi mm. **Juho Rintarunsala**, **Niko Huhtala** sekä **Henriikka Latva** joka opastaa myös laulajia.

Musikaali käsittelee 20-30 -vuotiaiden nuorten aikuisten elämänvalintoja ja ihmissuhteita. Aiheet ovat välillä rankkojakin eikä sitä suositella perheen pienimmille.

— Kyllä tippa tuli linssiin kun luin käsikirjoituksen

ensimmäisen version, Ylihärstilä myöntää.

Rankkoja kohtauksia keventämään on toki heitetty hieman komiikkaakin.

Ensi-ilta tammikuussa

Työryhmässä on parisenkymmentä henkeä, joista seitsemän nähdään lavalla. Musikaalin kolmeen naisrooliin löytyi teuvalaiset **Eeva Åkerblad**, **Laura Kujala**, sekä jurvalainen **Jonna Väyrynen**. Neljä miesroolia

on vielä miehittämättä. Valituilla näyttelijöillä on kokemusta konserteista, taidetapahtumista, näyttelemisestä ja musikaaleista. Ylihärstilä muistuttaaakin että musikaali on hänen ja Pekkonen taidonnäyte Teuvalla.

— Näyttelijöiden valinnassa on myös kovat kriteerit, laatu korvaa määrän. Tätä tehdään nyt tosissaan, mutta hauskaakin pidetään!

Näyttelijättäret odottavatkin innolla lokakuussa alkavia treenejä.

— Biisejä ei olla kuultu eikä kassäriä nähty, mutta täysillä ollaan mukana, Åkerblad naurahtaa.

Harjoitukset tiivistyvät joulukuulla, ja puolitoistatuntinen teos saa ensi-iltansa tammikuussa lukion auditoriossa, jossa sitä esitetään kymmenisen kertaa. -kk

Liite 3. Suupohjalainen Marraskuu/08

Suzie

Teuvan Elävän Musiikin Yhdistys TEEMU ry:n puitteissa toteutettavaa draamamusikaalia alettiin suunnitella jo pari vuotta sitten. Alun perin musikaalin oli tarkoitus valmistua syksyllä 2008, mutta Mirellan saatua pestin TV 2:n Summeri-ohjelman juontajana, musikaalisuunnitelmia täytyi hieman lykätä. Nyt pitkäaikainen haave on kuitenkin toteutumassa ja Suzie-draamamusikaalia on alettu työstää toden teolla.

Suzie-draamamusikaali kertoo nuorten aikuisten elämästä, elämänvalinnoista ja ihmissuhteista. Musikaalissa pohditaan voiko ihminen jättää menneisyyden taakseen ja rakentaa tulevaisuuttaan puhtaalta pöydältä vai "määrittävätkö tekosi sen mikä sinä olet?". Musikaalissa käsitellään rankkojakin aiheita, joten sitä ei suositella aivan perheen pienimmille.

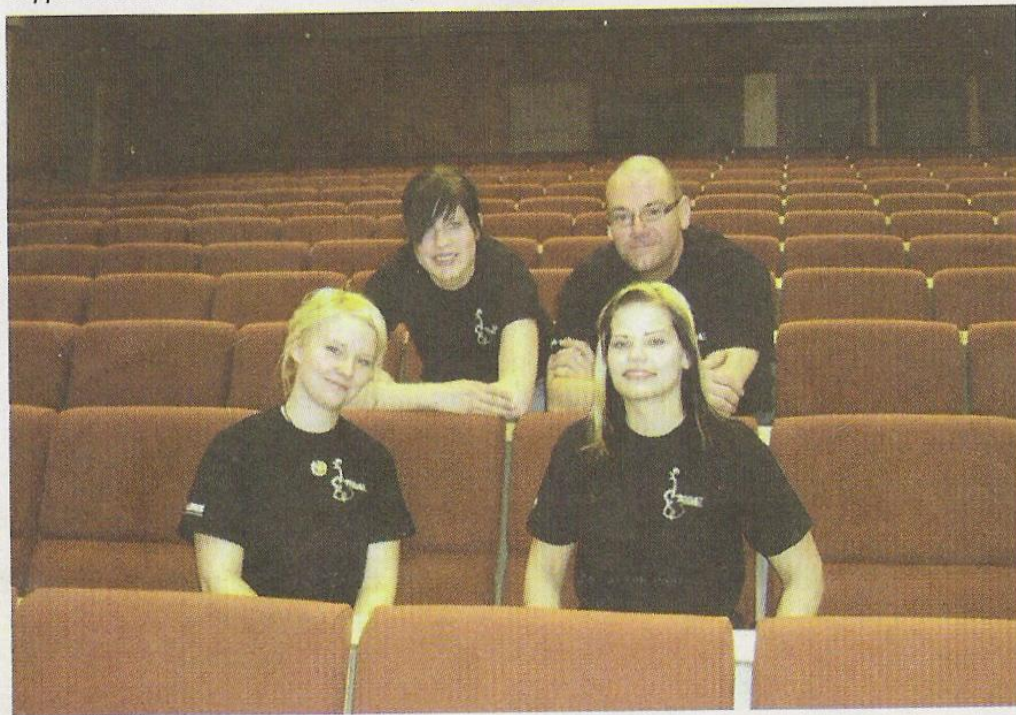
Käsikirjoituksen on tehnyt helsinkiläinen **Maria Malmström** teuvalaisten harrastajamusikoiden tekemien kappaleiden pohjalta. Käsikirjoitusta on jouduttu kuitenkin hieman muokkaamaan miespuolisten näyttelijöiden puutteen vuoksi.

– Miten voi olla mahdollista, että kaikilla potentiaalisilla ja kiinnostuneilla miehillä on joko kolmivuorotyö tai he ovat juuri saaneet lapsen, Mirella huokaa ja jatkaa: – Seuraavaan projektiin olisi sitten tulossa yli 20 laulavaa miestä ympäri Pohjanmaata.

Mirella on kuitenkin iloinen siitä, että mukana olevat neljä naista ja yksi mies ovat lahjakkaita ja motivoituneita. Lisäksi koko muu työryhmä on todella sitoutunut musikaaliprojektiin.

– On kiva tehdä töitä motivoituneiden ihmisten kanssa, Mirella kiittelee.

Suzie-musikaalin harjoitukset ovat jo hyvässä vauhdissa. Kuvassa ylh. vas. Laura Kujala ja Seppo Varala. Alh. vas. Eeva Åkerblad ja Jonna Väyrynen. Kuva: Anne Ylihärtilä.

Suzie-musikaalin tarina syntyi teuvalaisesta musiikista

Teuvan Elävän Musiikin yhdistys Teemu ry:n nuoret lahjakkaat suupohjalaiset musiikin- ja teatterintekijät esittävät draamamusikaalin Suzie. Se on nuorten aikuisten elämästä, elämänvalinnoista, ja ihmissuhteista kertova kipeä ja aina ajankohtainen ajankuvaus, joka pohjautuu teuvalaisten harrastajamuusikoiden kappaleisiin.

Niistä on koottu Suzien käsikirjoitus, jonka on laatinut Maria Malmström ja dramatisoinut **Mirella Pekkonen**.

Esityksen teuvalaisvoimia

Teatteri-ilmaisun ohjaajaksi valmistuva teuvalais-

syntyinen Mirella Pekkonen ohjaa musikaalin lopputyönään Helsingin ammattikorkeakoulu Metropolialle.

- Tässä on lahjakkaita ihmisiä mukana. Hienoa nähdä, kuinka livebändi ja näyttelijät pelaavat yhteen näyttämöllä. Aluksi harjoitukset on käyty nauhoitetun musiikin avulla. Kaikki mukana olevat näyttelijät laulavat, Mirella Pekkonen sanoo.

Suzien tuottajana toimii teatterista hengittävä kulttuuripersoona **Anne Ylihärstilä**. Hän on joskus saanut ajatuksen teuvalaismusikaalin tekemisestä teuvalaisten harrastajamuusikoiden töistä.

- Tässä esityksessä teen sen, mikä ei näy missään, mutta jota ilman esitykses-

tä ei tulisi todellisuutta. Suziessa voin yhdistää kaksi intohimoani musiikin ja teatterin. Kunnalta on saatu kohdeavustusta musikaaliin, hän kertoo.

Musikaalin yhtenä kantavana voimana on toiminut **Juho Rinta-Runsala**, jonka sanoittamilla biiseillä tarinaa viedään eteenpäin. Muita säveltäjiä ja sanoittajia ovat ainakin Janne Länsimäki, Henriikka Latva ja Niko Huhtala.

- Musikaali koostuu teuvalaisista biiseistä, Juho Rinta-Runsala tiivistää.

Bändissä soittaa Sami Leppälä, Mikko Ylihärstilä, Timo Leikas, Juho Rinta-Runsala ja Juha-Matti Länsimäki. Kapellimestarina tahtipuikkoa heiluttaa Janne Länsimäki.

- Suzie on kehityskertomus, jossa etsitään vastausta kysymykseen "määrittääkö ihmisen teot sitä, mikä hän on"? Musikaalissa mietitään voiko ihminen itse ja voivatko muut unohtaa menneisyytesi, Mirella Pekkonen kertoo.

Hänen mukaansa lopputulokset jää katsojien pääteltäväksi.

Musikaalissa esiintyvät Suzie (jurvalainen) Jenna Väyrynen), Maija (Eeva Åkerblad), Äiti (Susanna Tikkanen), Janne (Seppo Varala), Nuori nainen (Laura Kujala).

Suzien ensi-ilta on 18.tammikuuta. Esityksiä nähdään helmikuun alkuun saakka. -pm

Suzien tekijöistä olivat paikalla Timo Leikas (takana vasemmalla) ja Eeva Åkerblad. Eturivissä Anne Ylihärstilä (vasemmalla), Mirella Pekkonen ja Juho Rinta-Runsala.

Nuorten musikaali ensi-iltaan Teuvalla

Kävin Teuvan lukion auditoriossa seuraamassa Suzie-musikaaliryhmän harjoituksia. Perille löydettyäni pääsin heti näkemään näyttelijöille tutuksi tulleen backstagen. Lavasteita ja rekvisiittaa näytti olevan runsaasti ja eteisessä oli käynnissä hiusten leikkuu.

Vähitellen alkoi paikalle saapua näyttelijöitä, bändin jäseniä ja tekniikkamiehiä. Ryhmän sisällä näytti vallitsevan positiivinen henki.

Suzie-musikaalin ensi-ilta on 18. tammikuuta. Käsikirjoituksen on tehnyt teuvallaisten harrastajamusikoiden tekemien kappaleiden pohjalta Maria Malmström. Musikaalin ohjaajana toimii Mirella Pekkonen. Hän valmistuu ensi keväänä teatterilähdys ohjaajaksi Helsingin ammattikorkeakoulu Metropolista.

Suzien roolissa nähdään Jurvan lukion abiturienti Jonna Väyrynen. Hän on harrastanut musiikkia jo pidemmän aikaa, pianonsoittoa Panula-opistossa ja laulamista monessa eri muodossa pienestä pitäen. Suzie-musikaali on Jonnan ensimmäinen suurempi näyttelemisprojekti. Hän mainitsee vielä olevansa kiitollinen musikaalin tarjoamasta mahdollisuudesta oman osaamisensa parantamisessa.

Kiehtova juoni. Musikaalin päähenkilö, Suzie, on menossa kesällä naimisiin. Häiden suunnittelu on jo pitkällä ja kaikki näyttää olevan täydellistä. Eräänä aamuna Suzie kuitenkin herää yksin kotoa ja löytää lapun, jossa hänen tuleva aviomiehensä, Toni, kertoo lähtevänsä pois vähäsi aikaa. Tonin täytyy hoitaa eräs

Suzie (Jonna Väyrynen) suunnittelee häitään äidin (Susanna Tikkanen) ja Maijan (Eeva Åkerblad) avustuksella.

elintärkeä asia. Missä Toni on ja mikä asia hänen täytyy hoitaa? Miksi Suzielle ei kerrota mitään?

Suzie –musikaali kertoo nuorista aikuisista, jotka joutuvat suurten valintojen eteen. Musikaalissa pohditaan miten paljon teot määrittävät ihmistä ja riittääkö anteeksianto.

Mokia ei ole, moka on lahja.

Näyttelijöiden tunnelmat viikko ennen ensi-iltaa olivat vaihtelevat: väsyneet johtuen monista pitkistä harjoituksista, mutta samalla innostuneet. Fiilis kuulemma paranee loppua kohden, joka antaa uutta motivaatiota harjoitella vielä kovemmin ensi-illan lähestyessä.

Jännittävimäksi koettiin läheiset ja tutut katsomossa, joka onkin yksi syy siihen, miksei saa tuumata liikaa sitä, mitä on tekemässä. Ohjaaja jännittää, toimivatko tekniikka, valot, vaihdot ja onko kaikki tarpeellinen hankittu ja ajoissa valmiina. Positiiviseksi koettiin muiden tuki jännityksen ja muiden hankalien tilanteiden äärellä.

Näyttelemisen, tanssimisen ja laulamisen samanaikainen toteuttaminen sanottiin olevan vaikeinta, eikä muutosten opettelu ja muistaminenkaan aina suju vaivatta. Myös jokaisen yksittäisen sanan merkityksen ajattelemisen ja välittäminen yleisölle tuntuu usein vaikealta.

Jokaisella näyttelijällä on mieleisensä kohtaus musikaalissa, mutta erityisesti uni-kohtaus kuvailtiin ahdistavana. Tietyissä kohtauksissa taas onnellisuuden tunteen tavoittaminen ei ole vaikeaa.

Musikaalin käsikirjoitus on muuttunut paljon läpimenojen aikana. Harjoituksissa tehty moka saattaa löytyä valmiista näytelmästä, tai liian aikaisin harjoituksiin saapunut näyttelijä lisätään kohtaukseen. Ohjaaja mainitsee vielä tärkeän asian ennen harjoitusten loppumista. Mokia ei ole, moka on lahja.

Musikaalissa käsitellään rankkojakin aiheita, joten sitä ei suositella aivan perheen pienimmille.

ANNIKA SAVOLA

Liite 6. Iikka 20.1.2009

Suzie-musikaali tarjosi moraalista pohdittavaa HARRASTAJA- TEATTERI

Draamamusikaali Suzie Teuvan lukion auditoriossa 18.1.2009.

n Harrastajanäyttelijöiden, teatterialan opiskelijoiden ja teuvalaisen kulttuuriväen produktiona valmistunut draamamusikaali Suzie sai ensi-iltansa sunnuntaina. Musikaalin on ohjannut teatteri-ilmaisun ohjaajaksi valmistuva Mirella Pekkonen. Tuottajana on toiminut teuvalainen Anne Yliharsila ja käsikirjoitus on teatterialan opiskelija Maria Malmströmin.

Suzie on tarina kauniista nuoresta naisesta, joka on valmistumassa tradenomiksi ja menossa naimisiin avomiehensä Tonin kanssa. Kertomuksessa pohditaan vaikeita aiheita: elämän kulisseja, onnellisuuden olemusta ja anteeksiannon problematiikkaa. Ensimmäisessä kohtauksessa onnelliselta vaikuttava Suzie käy läpi häävalmisteluja pikkusiskonsa ja äitinsä kanssa. Sarkastiseen sävyyn kuvatussa häävalmistelujen euforiasta siirrytään kuitenkin pian synkempään tunnelmaan, kun Tonista paljastuu epäilyttäviä asioita. Suzie-musikaalin henkilökuvat jäävät hieman kulmikkaiksi ja pinnallisiksi. Tältä osin sekä käsikirjoitus että ohjaus olisivat kaivanneet napakkuutta ja johdonmukaisuutta. Esimerkiksi morsiamen äidin henkilö olisi vaatinut jonkinlaisen alustuksen. Myös Tonin kaveri Janne oli alkuvaiheessa vaikeasti hahmotettava henkilö. Sisarukset Maija ja Suzie tapaavat hänet baarissa, mutta katsojalle jää epäselväksi, onko mies entuudestaan tuttu vai satunnainen asiakas, joka lähestyy naisia. Jannen roolin tulkitsi sinänsä hyvin Seppo Varala. Muissa rooleissa Susanna Tikkanen esitti äitiä ja Laura Kujala nuorta naista. Tonin puheroolin tulkitsi Sami Leppälä. Selkein ja uskottavin henkilö normaalin oloisen Jannen ohella on Maija, Suzien sisko, jota näytteli Eeva Åkerblad. Suuri osa musikaalin tapahtumista esitetäänkin Maijan näkökulmasta. Toki myös nimirooli Suzie, jonka tulkitsi tunteella Jonna Väyrynen, on tarinassa keskeinen.

Musikaalin musiikki on teuvalaisten musiikin harrastajien kirjoittamaa. Laulut ovat eri yhtyeiden ohjelmistoista poimittuja ja musikaaliin sovitettuja. Pääteema, Janne Länsimäen Suzie oli laadukkaita esityksessä kuultu kappale. Tyyllisesti musiikki oli pitkälti nk. suomirokkia, jossa mausteina soi metallimusiikin sävyjä.

Musikaalin aikajana tuntui hieman hätäiseltä. Häihin vaikutti olevan kauan aikaa, mutta muuten tapahtumat sijoittuivat vain muutamien päivien jaksolle. Tunnetilojen käsittely oli alleiviivaavaa. Verrattain lyhyeen, noin tunnin mittaiseen esitykseen oli ympätty turhan paljon aiheita ja problematiikkaa. Esimerkiksi päälle liimatun oloinen raskaus-abortti -tematiikka olisi voitu jättää kokonaan pois.

Esityksessä oli monia hyviä asioita ja oivalluksia. "Toni" esitettiin onnistuneesti vain puhelinäänän ja muiden tarinan henkilöiden dialogien kautta. Musiikki pysyi hyvin kasassa. Sekä näyttelijät että bändin solisti lauloivat hyvin – erityisesti Suzie-kappaleen moniääniset stemmat olivat mojavaisia. Esitys oli hyvin harjoiteltu ja valmiin oloinen. Siirtymät toimivat sujuvasti. Loppukohtauksen koreografia oli hyvä.

Teoksen eräs ansio on, että se tarjoaa enemmän kysymyksiä kuin vastauksia. Arvelisin käsiteltyjen aiheiden vetoavan erityisesti nuoriin, jotka varmasti muutenkin pohtivat moraalikysymyksiä.

JAAKKO LAAKSO

Lehti-ilmoitus

Teuvan Elävän Musiikin Yhdistys TEEMU ry:n

DRAAMAMUSIKAALI **Suzie**

Käsikirjoitus: Maria Malmström	Esitykset Teuvan lukion auditoriossa
Dramatisointi ja ohjaus: Mirella Pekkonen	SU 18.1. klo 19 (ensi-ilta) LA 24.1. klo 19 SU 25.1. klo 14 ja klo 19 LA 31.1. klo 19 SU 1.2. klo 14 ja klo 19
Liput 12 / 10 €	
Tiedustelut ja lippuvaraukset 044-3204284	

21.01.2009 MARI HAUTAMÄKI

Puhutteleva Suzie sai ensi-iltansa

”Nainen kaunis kuin kukka hän saapuu, ja miehensä valssiin vie, ihmisten keskellä tanssii, Suzie.”

Nämä kertosäkeen sanat aloittivat sekä päättivät viime sunnuntaina ensi-iltansa saaneen Suzie -musikaalin Teuvan lukion auditoriossa. Maria Malmströmin käsikirjoitukseen sekä Mirella Pekkosen dramatisointiin ja ohjaukseen perustuva draamamusikaali keräsi yleisöä runsaasti muita paikkakuntia myöten. Aplodeja esitys sai monen monta kertaa niin musikaalin aikana kuin sen jälkeenkin.

Tarinan päähenkilön, jo musikaalin nimestä pääteltävän Suzien, elämä on mallillaan. Hän on menestynyt ja kaunis nuori nainen, jota odottaa häät tulevana kesänä. Kaikki muuttuu, kun eräänä päivänä tuleva sulhanen katoaa mystisesti. Suziella on myös sisar, Maija, jonka elämä on yhtä alamäkeä. Maijan normaaliin päivään kuuluu krapula, itseensä turhautuminen sekä baarissa notkuminen. Ajan kuluessa sisarusten elämät kuitenkin kääntyvät lähes pääläelleen.

Samalla tutustutaan myös muiden ihmisten maailmoihin. Ainoana miesnäyttelijänä toimii sympaattinen Janne, joka keräsi useita kertoja naurunhymähdyksiä yleisöltä. Lisäksi kuvioihin mukaan astuu sisarusten äiti, sekä salaperäinen nuori nainen Suzien sulhasen menneisyydestä. Sekaannuksien keskellä monien ihmisten elämät menevät solmuun, mutta samaan aikaan myös risukasoihin paistaa aurinko. Mielialat muuttuvat ahdistuksesta iloon ja huolettomuudesta stressiin. Jokainen joutuu tilanteeseen, jossa joutuu pohdiskelemaan omaa elämäntilannettaan ja sen seurauksia.

Viisihenkinen näyttelijäkaarti osasi tuoda esitykseen niin huumoria kuin vakavuuttakin. Onnistuneita roolisuorituksia oli jokaisella, ja ne mahdollistivat henkilöhahmojen kehittymisen ja muutoksien seuraamisen sekä juonen kulun ymmärtämisen. Lisäksi hyvää lauluääntä löytyi, tietenkin, kun kerran musikaalista on kyse. Tärkeässä osassa toimi myös koko ajan valokeilassa pysytellyt bändi, joka hoiti säestys- ja laulu puolen kunniakkaasti ja ammattitaitoisesti loppuun saakka. Mirella Pekkosen sanojen mukaisesti, on helppoa todeta, että kyllä Teuvalla osataan!

Draamamusikaali Suzien esityksiä on vielä mahdollista päästä katsomaan viikonloppuisin helmikuun ensimmäiseen päivään saakka.

Kuvat: Annika Savola

Suzie –draamamusikaali sai ensi-iltansa

TEUVA

Teuvan Elävän Musiikin Yhdistys TEEMU ry:n Suzie-draamamusikaali sai ensi-iltansa tammikuun 18. päivä. Ensi-ilta oli samalla musikaalin kantaesitys.

Käsikirjoituksen musikaaliin on tehnyt Maria Malmström teuvalaisten harrastajamuusikoiden tekemien kappaleiden pohjalta. Kappaleita ovat säveltäneet ja sanoittaneet mm. Juho Rinta-Runsala, Janne Länsimäki, Henriikka Latva ja Niko Huhtala. Kappaleita musikaalissa on yhteensä kahdeksan tyyllilajeiltaan rock/pop balladeja, rokkia ja metallia.

Musikaalin ohjasi Mirella Pekkonen lopputyönään Helsingin ammattikorkeakoulu Metropolialle, josta

hän valmistuu ensi keväänä teatteri-ilmaisun ohjaajaksi. Mirellan ohjaavana opettajana toimii Seinäjoen kaupunginteatterin näyttelijä ja lukuisia ohjauksia tehnyt Eija-Irmeli Lahti. Tuottajana ja koreografina toimii Anne Ylihärtilä.

Tarinaa...

Musikaalin päähenkilö - Suzie - on kaunis ja menestyvä nuori nainen, joka on menossa kesällä naimisiin pitkäaikaisen avomiehensä Tonin kanssa. Häitä on suunniteltu kauan ja hartaasti ja kaikki näyttää olevan täydellistä, kunnes eräänä aamuna Toni on kadonnut.

Toni on jättänyt jälkeensä ainoastaan kirjeen, jossa hän kertoo olevansa vähän

aikaa poissa, mutta ei voi sanoa miksi. Ensimmäistä kertaa elämässään Suzie joutuu tilanteeseen, jossa kaikki ei menekään hänen suunnitelmiensa mukaan. Missä Toni on? Ja miksi Suzielle ei kerrota mitään?

Tapahtumien johdosta monien nuorten ihmisten elämät kietoutuvat toisiinsa. Jokainen joutuu pohtimaan omaa elämäänsä, menneisyyttään ja tekojaan suhteessa toisiin ihmisiin. Kuka viettelee kenet, kuka rakastuu ja kuka jää yksin? Miten pitkälle jokainen on valmis menemään saadakseen haluamansa? Miten paljon toiselle ihmiselle voi antaa anteeksi ja voiko itselleen antaa anteeksi koskaan?

Musikaalissa käsitellään rankkojakin aiheita, joten

sitä ei suositella aivan perheen pienimmille.

Rooleissa: Suzie – Jonna Väyrynen, Maija – Eeva Åkerblad, Suzie ja Maijan äiti – Susanna Tikkanen, Janne – Seppo Varala, Nuori nainen – Laura Kujala. Musikaalia esitetään ensi-illan jälkeen vielä kuusi kertaa.

**Suupohjan
Seutu** Kaupunkilehti
Liitto ry:n jäse

Toimituksen osoit

PL 4

61801 KAUAHO

(Siltalan yläker

Fax. 2315 0

suupohjan.seutu@kauhajok

Sivutaitto: I-Print Oy Seinäj

Painopaikka: I-Print Oy, Seinäj

Kustantaja: Yrittävä Suupohja

Puistotie 51, KAUAHO

Suzien (Jonna Väyrynen) häitä järjestävä äiti (Susanna Tikkanen) toimi innoissaan. Sohvilla Maija (Eeva Åkerblad) seuraa huvittuneena. (Kuva: Annika Savola)

Suzie panee miettimään

Suzie on draamamusikaali, joka punnitsee ihmissuh- teita ja antecksiantoa. Esi- tyksen musiikki ja laulujen

sanoitukset johdattavat ta- rinaa, jossa häitään suun- nitteleva Suzie menettää rakkaansa.

Katsoja palaa halusta saada tietää, mitä on tapah- tunut ja jännittää morsia- men mukana.

Teuvalaisten harrastaja- musikoiden musiikki ja pääasiassa Juho Rintarun- salan sanoituksista koostu- va lyriikka ovat sävyiltään alakuloisia ja kauniita. Lie- kö tekijöiden omakohtaisel- la kokemuksella vaikutus- ta, vai kuuluuko musiikissa suomalaisen mielenmaail- man siaavilainen melanko- lia.

Upeita nuoria näyttämöllä

Musikaalin roolitus oli kokonaisuutena onnistu- nut. Hienoa, että Teuvalta ja naapurikunnista löytyy noin upeita nuoria ja taita- via musiikintekijöitä.

Suzieta esittävän Jonna Väyrysen ääni on kaunis, voimakas ja varma. Suzien sisaren Maijan roolissa nähdään Eeva Åkerblad, jo- ka myös uskaltaa laittaa it- sensä peliin. Hänen tum- maa lauluääntään oli hie- noa kuulla.

Suzien ja Maijan äitinä hössöttävä Susanna Tikkanen oli mainio karikatyyri huolehtivasta emosta. Nuorta naista esittävä tum- ma upea Laura Kujala osasi ilkeillä myös ilmeillään.

Jannen osassa filosofoiva Seppo Varala oli nautittava oikeassa aikuisuutta analysoidessaan, tosin pa- risuhteen jäsentäminen kuulosti huvittavan masen- tavalta.

Pelkistetty lavastus

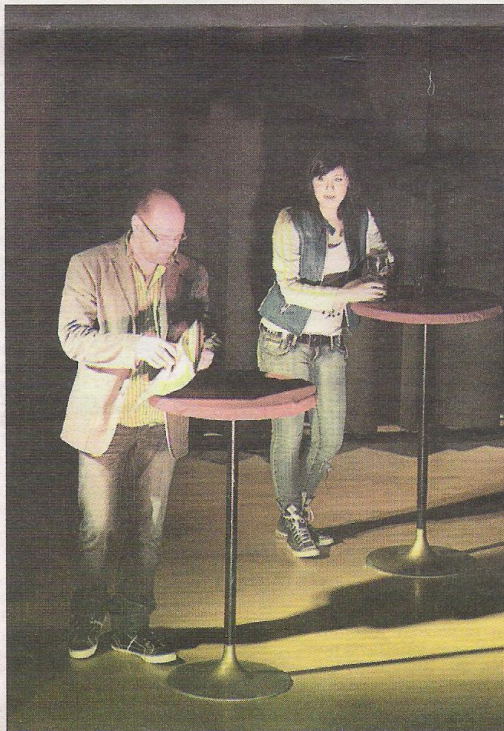
Esiitys toimi hyvin, vaikka näyttämöllä oli niukasti esi- neistöä. Vähän jäi alussa häiritsemään päähenkilön ramppaaminen verhon taakse ja takaisin. Siitä huolimatta, että bändin paikka oli vakio, koko näyt- tämön käyttö kohtauksiin olisi voinut olla tasaisem- paa.

Puvustus oli onnistunut ja työryhmä ansaitsee siitä kiitokset, samoin maskee- raus ja kampaukset.

Rooleissa ja vastuuhenkilöinä

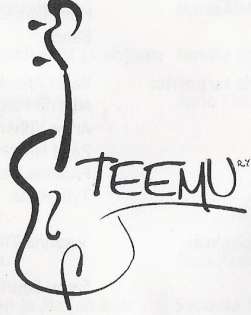
Suzie - Jonna Väyrynen, Maija - Eeva Åkerblad, äiti - Susanna Tikkanen, Janne - Seppo Varala, nuori nainen - Laura Kujala, Tonin ääni puhelimessa - Sami Leppä- lä.

Käsikirjoitus - Maria Mal- mström, Musiikki - Kuudes kuu - bändi ja saksofonisti Timo Leikas, dramatisointi ja ohjaus - Mirella Pekko- nen, tuottaja - Anne Ylihär- silä. Äänet - Janne Länsi- mäki, Valot - Samu Laurila. -pm

Jannen (Seppo Varala) ja nuoren naisen (Laura Kujala) baarikeskustelua. (Kuva: Annika Savola)

Liite 10. Käsiohjelman kansilehdet

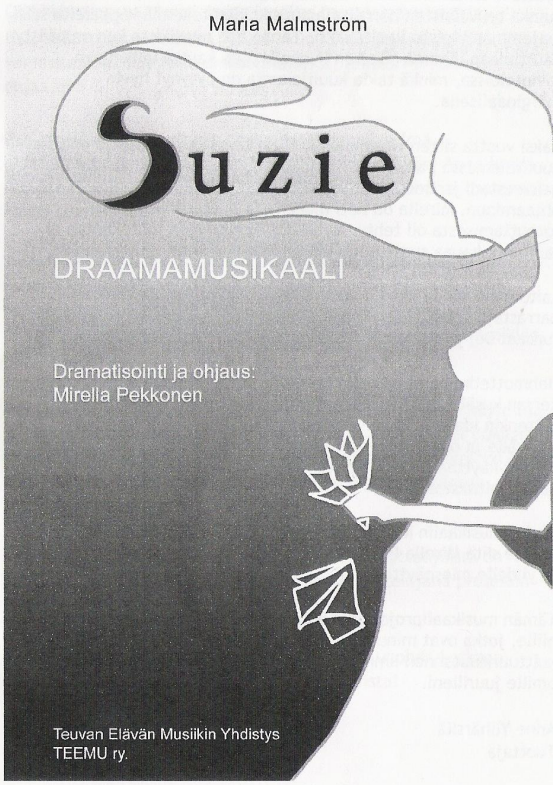
Yhteistyössä:

Suzie -musikaalin esitykset Teuvan lukion auditoriossa:

su 18.1.	klo 19
la 24.1.	klo 19
su 25.1.	klo 14 ja klo 19
la 31.1.	klo 19
su 1.2.	klo 14 ja klo 19

Tiedustelut ja lippuvaraukset 044-3204284

Maria Malmström

Suzie

DRAAMAMUSIKAALI

Dramatisointi ja ohjaus:
Mirella Pekkonen

Teuvan Elävän Musiikin Yhdistys
TEEMU ry.

Käsiohjelman 1. aukeama

Ajatus musikaalista lähti itämään muutama vuosi sitten kun mietin kuinka teuvalaisten harrastajamusikoiden tekemiä kappaleita saisi laajemman yleisön kuultavaksi. Tähän asti musiikista kun on päästy nauttimaan lähinnä bändien livekeikkojen kautta lähialueen ravintoloissa, minkä takia kuulijakunta on pysynyt hyvin marginaalisena.

Kaksi vuotta sitten istuimme Mirellan kanssa paikallisessa pubissa kuuntelemaan paikallista musiikkia, jolloin kerroin hänelle haaveistani ja tiedustelin kiinnostaisiko häntä musikaalin ohjaaminen. Mirella oli heti mukana ja päätös musikaalin toteuttamisesta oli tehty. Myöskään Teemu ry:n johtokuntaa ei tarvinnut kauaa suostutella lähtemään projektin taustatahoksi.

Laitoimme sanaa kiertämään ja keräsimme teuvalaisten harrastajamusikoiden kappaleita kuunneltaviksi. Kappaleita kertyi runsaat 30, joista lopullisessa versiossa kuullaan kahdeksan.

Hahmottelimme musikaalin teemoja ja tapahtumia ensimmäisen kerran kesällä 2007 Mirellan Vantaan kaksiossa. Luovutimme kuitenkin ideat ja kappaleet osaavampiin käsiin eli Mirellan ystävälle ja opiskelutoverille Maria Malmströmille, jolla oli täysi vapaus käyttää tai olla käyttämättä niitä lopullisessa käsikirjoituksessa.

Suzie -musikaalin käsikirjoitus valmistui syksyllä 2008. Tänäään näette siitä Mirella Pekkosen dramatisoiman version neljälle nais- ja yhdelle miesnäyttelijälle.

Tämän musikaaliprojektin myötä tahdon osoittaa kiitokseni kaikille niille, jotka ovat minuun uskoneet ja minua tukeneet tielläni kohti kulttuurituotannon ammattilaisuutta! Tämä on minun loppuyöni omille juurilleni.

Anne Ylihärsilä
Tuottaja

Olin nuorempana teuvalaisena innokas teatterin harrastaja. Nyt, seitsemän vuotta sen jälkeen kun lähdin Teuvalta, olen valmistumassa teatterin ammattilaiseksi, teatteri-ilmaisun ohjaajaksi.

Osa koulutustani on ohjata omavalintainen näytelmä omavalintaiselle ryhmälle. Pari vuotta sitten ystäväni Anne heitti ilmoille idean teuvalaisesta musikaalista, ja minuahan ei tarvinnut kauaa suostutella.

Teuvalta ei ole säännöllisesti toimivaa harrastajateatteria ja kaikilla halukkailla ei ole mahdollisuutta lähteä naapurikuntiin harrastamaan. Tällä projektilla halusin ennen kaikkea antaa paikallisille mahdollisuuden esittää vakavaa teatteria ja musiikkia lähellä kotiaan.

Matka on ollut pitkä. Suzie on toinen koskaan ohjaamani näytelmä ja vaikka motivaationi on ollut suuri, olen myös itse ollut hukassa monta kertaa ohjausprosessin aikana. Onnekseni työryhmä on ollut kärsivällinen ja olen oppinut heiltä paljon myös itsestäni ja tulevasta ammatistani.

Inspiroivinta on ollut seurata miten jokainen näyttelijöistä on kasvanut ja kehittynyt esiintyjänä ja teatterin tekijänä prosessin aikana. Olen kaikista heistä ylpeä.

Vaikka olen ajautunut kauas, kotikuntaani en unohda koskaan. Tervetuloa nauttimaan teuvalaisesta teatterista!

Mirella Pekkonen
Ohjaaja

Liite 11. Käsiohjelman 2. aukeama

Suzien tarina

Suzie on kaunis ja menestyvä nuori nainen, joka on menossa kesällä naimisiin pitkäaikaisen avomiehensä Tonin kanssa. Häitä on suunniteltu kauan ja hartaasti ja kaikki näyttää olevan täydellistä, kunnes eräänä aamuna Toni on kadonnut.

Toni on jättänyt jälkeensä ainoastaan kirjeen, jossa hän kertoo olevansa vähän aikaa poissa, mutta ei voi sanoa miksi. Ensimmäistä kertaa elämässään Suzie joutuu tilanteeseen, jossa kaikki ei menekään hänen suunnitelmiensa mukaan. Missä Toni on? Ja miksi Suzielle ei kerrota mitään?

Tapahtumien johdosta monien nuorten ihmisten elämät kietoutuvat toisiinsa. Jokainen joutuu pohtimaan omaa elämäänsä, menneisyyttään ja tekojaan suhteessa toisiin ihmisiin.

Kuka viettelee kenet, kuka rakastuu ja kuka jää yksin? Miten pitkälle jokainen on valmis menemään saadakseen haluamansa?

Miten paljon toiselle ihmiselle voi antaa anteeksi ja voiko itselleen antaa anteeksi koskaan?

"Ei ihmistä oo luotu olemaan yksin. Joskus sitä vaan on pakkotilanteen edessä. Jokainen. Näköjään"

(Musikaali on osa Mirella Pekkosen lopputyötä Helsingin Ammattikorkeakoulu Metropolian esittävän taiteen koulutusohjelmalle. Mirellan ohjaavana opettajana toimii Eija-Irmeli Lahti.)

Kappaleet:

Suzie

(säv. Janne Länsimäki, san. Janne Länsimäki)

Tämä kaupunki

(säv. Jaakko Latvala, Henriikka Latva, san. Henriikka Latva)

Minä ja rouva Skogman

(säv. Niko Huhtala, san. Juho Rinta-Runsala)

Barrikadit

(säv. Niko Huhtala, san. Juho Rinta-Runsala)

Varjoja menneisyyden

(säv. Janne Länsimäki, san. Juho Rinta-Runsala)

Kun kukaan ei katso

(säv. Pekka Lehtiniemi, Henriikka Latva, san. Henriikka Latva)

Rautaruusu

(säv. Janne Länsimäki, san. Juho Rinta-runsala)

Särkyneen mielen koti

(säv. Niko Huhtala, san. Juho Rintarunsala)

Käsiohjelman 3. aukeama

Käsikirjoitus: Maria Malmström

Dramatisointi ja ohjaus: Mirella Pekkonen

Koreografiat: Anne Ylihärtilä

Rooleissa:

Suzie: Jonna Värynen

Maija: Eeva Åkerblad

Suzien ja Maijan äiti: Susanna Tikkanen

Janne: Seppo Varala

Nuori nainen: Laura Kujala

Tonin ääni puhelimesta: Sami Leppälä

Bändi:

Rummut: Juho Rinta-Runsala

Basso: Juha-Matti Länsimäki

Kitara: Mikko Ylihärtilä

Saksofoni ja piano: Timo Leikas

Laulu: Sami Leppälä

Musiikin sovitukset ja harjoitukset:

Janne Länsimäki
Henriikka Latva
Bändi

Puvustus, lavastus ja tarpeisto:

Kaisa Annala
Mirella Pekkonen
Anne Ylihärtilä
Päivi Hietikko
Pauliina Raittila
Työryhmä

Maskeeraus ja kampaukset:

Susanna Tikkanen

Valot:

Samu Laurila

Äänet:

Janne Länsimäki

Julisteet ja käsiohjelma:

Mirella Pekkonen
Anne Ylihärtilä
Mikko Ylihärtilä

Tuotanto:

Anne Ylihärtilä

Kiitokset:

Musikaalilaisten puolisoille, tyttö- ja poikaystäville, vanhemmille ja lauantai-iltojen perheelle puistonpenkistä, Saarikoskelle pianosta, Pekalle kalusteista ja taltioinnista, Monicalle hääpuvusta, Kaijalle mikkipusseista, Metropolia Ammattikorkeakoululle puvustosta, Pirttilälle ja Teuvan lukiolle tiloista, Teuvan kunnan vapaa-aikalautakunnalle avustuksesta, esityksissä toimineille lipunmyyjille ja kahvinkeittäjille sekä kaikille, jotka ovat lainanneet musikaaliin omaisuuttaan!

Liite 12. Yleisökysely

Tulostin 200 kappaletta yleisökyselyitä jossa kysyin mistä ihmiset olivat kuulleet ensi kerran Suzie – musikaalista ja mikä sai heidät katsomaan esitystä. Vastaajat saivat halutessaan rastittaa useita eri vaihtoehtoja. Vastauksia sain 82 kappaletta. Alla kyselylomake ja yleisökyselyn tulokset.

Opiskelen esittävää taidetta Metropolia -ammattikorkeakoulussa ja teen kirjallisen opinnäytetyöni Suzie-musikaaliprojektista. Osana opinnäytettäni käsittelen myös sitä, miten esitys tavoitti paikallista väestöä. Mikäli haluat auttaa minua tietojen keräämisessä, toivon että vastaisit muutamaan alla olevaan kysymykseen. Kyselyn voi palauttaa nimettömänä.

Mistä kuulit ensimmäisen kerran Suzie -musikaalista?

Luin musikaalia koskevan lehtijutun

mistä lehdestä? _____

Näin musikaalista ilmoituksen lehdessä

missä lehdessä? _____

Näin musikaalin julisteen

missä? _____

Kuulin tuttavalta

Facebookista

Muualta - mistä? _____

Mikä sai sinut katsomaan esitystä?

Kiinnostuin lehtijutun / juttujen pohjalta

mikä lehti? _____

Kiinnostuin lehti-ilmoituksen tai julisteen takia

Tuttava oli menossa katsomaan ja lähdin mukaan

Tuttavani on mukana projektissa

Muu syy - mikä? _____

Kotikuntani

Kiitos vaivannäöstäsi ja antoisaa teatteriesitystä!

– Mirella Pekkonen

Liite 13. Yleisökyselyn vastaukset

Mistä kuolit ensimmäisen kerran Suzie -musikaalista?	
Luin musikaalia koskevan lehtijutun	43
Mistä lehdestä?	
• Tejuka	28
• Ilkka	8
• Suupohjan Seutu	4
• Pohjalainen	2
• Suupohjalainen	1
• Jurvan Sanomat	1
• Leader -lehti	1
Näin musikaalista ilmoituksen lehdessä	23
missä lehdessä?	
• Tejuka	11
• Suupohjan Seutu	7
• Ilkka	2
• Kauhajoen Kunnallislehti	1
• Jurvan Sanomat	1
• Pohjalainen	1
Näin musikaalin julisteen	8
Kuulin tuttavalta	41
Facebookista	6
Muualta - mistä?	7
• Kaikkialta	
• Suupohja tanssii – tapahtumasta	
• Lauralta kotona	
• Teemu ry:n kokous	
• Pyydettiin tanssimaan mainospätkä musikaalista	
• Varalan Sepolta	
Mikä sai sinut katsomaan esitystä?	
Kiinnostuin lehtijutun / juttujen pohjalta	18
mikä lehti?	
• Tejuka	10
• Ilkka	3
• Suupohjan seutu	1
• Jurvan Sanomat	1
• Pohjalainen	1
Kiinnostuin lehti-ilmoituksen tai julisteen takia	8
	16

Tuttava oli menossa katsomaan ja lähdin mukaan	
Tuttavani on mukana projektissa	41
Muu syy - mikä?	21
<ul style="list-style-type: none"> • Ilmainen lippu • Kiinnostus musiikkia kohtaan • Ihanaa kun joku viitti tehdä, ei oo ku kattomisen vaiva • Kun joku viittii teherä, toisten pitää tulla kattomahan • Kaikkea teuvalaista käydään kattomas • Tuttavan poika mukana • "Vaimo pakotti" • Teemy ry:n jutut on ok • Jotakin viihdettä teuvalla • Teidän kaikki esitykset on käyty katsomassa Teuvalla • Tahdon kuulla Lauran laulavan • Hyvä musiikki • Esityksen "elävä" oikea musiikki • Musiikki • Aina kun jokin taho jotain järjestää, kannatta mennä kattomaan ja nauttimaan näkemästään / kuulemastaan • Kirjoitan näytelmästä uutisen suupohja.fi – sivuille • Muutenkin teatterin suurkuluttaja • Suzie –kappale on häävalssini • Olen todella kiinnostunut nuorten ja varsinkin teuvalaisten nuorten projekteista • Älyttömän kaunis Suzie –kappale • Varalan Seppo 	
Kotikuntani	
• Teuva	53
• Karijoki	7
• Kauhajoki	6
• Kristiinankaupunki	4
• Vaasa	2
• Pori	2
• Pitkäranta / Venäjä	2
• Jurva	1
• Noormarkku	1
• Ähtäri	1
• Tampere	1
• Turku	1
• Helsinki	1